

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს

მეხუთე სექციის

საქმე „ბოხოწკო საქართველოს წინააღმდეგ“

(საჩივარი N 6739/11)

გადაწყვეტილება

მე-3 მუხლი (პროცედურული) • ეფექტური გამოძიება • არასათანადო მოპყრობის ბრალდებები პოლიციის მიერ სრული ჩხრეკის დროს • მომჩივნის სისხლისსამართლებრივი საჩივარი უარყოფილი ლაკონური დასაბუთების საფუძველზე, საგამოძიებო მოქმედებების ჩატარების გარეშე • არანაირი სასამართლო აპელაცია • შეფერხებული მეორე გამოძიება და კონკრეტული შედეგების არქონა • ბრალდებების არასაკმარისი შეფასება მომჩივნის სისხლის სამართლის პროცესის განმავლობაში

მე-3 მუხლი (არსებითი) • დამამცირებელი მოპყრობა • არასაკმარისი მტკიცებულება არაეფექტური გამოძიების ფონზე

მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი (სისხლის სამართლის) • სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულების მიღება და გამოყენება • სასამართლო პროცესის პროცედურული სამართლიანობის მთავარი მტკიცებულება • ეროვნული სასამართლოების მიერ არასათანადო მოპყრობის ბრალდებების სათანადოდ განუხილველობა, ასევე, მოპოვებული მტკიცებულების გამოყენების მართლსაწინააღმდეგობა და, შესაბამისად, მისი ხარისხის, სანდოობის ან სიზუსტის სათანადოდ შეუმოწმებლობა • ჩხრეკის შემდგომი სასამართლო განხილვის არაადეკვატურობა მტკიცებულების ნამდვილობისა და სანდოობის გასაჩივრების კუთხით

მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტი (სისხლის სამართლის) და მე-6 მუხლის მე-3 (ე) პუნქტი • თარჯიმნის უსასყიდლო მომსახურება • მომჩივნისა და მისი ადვოკატების დეტალური არგუმენტები ბრალდების წინააღმდეგ, იმის დასადასტურებლად, რომ მომჩივანმა სათანადოდ გააცნობიერა მის წინააღმდეგ წაყენებული ბრალდებები და მატერიალური ნივთიერება, რომელსაც ისინი დაეფუძნა • თარჯიმნის მომსახურების უზრუნველყოფა სამართალწარმოების ყველა მნიშვნელოვან ეტაპზე

სტრასბურგი

2020 წლის 22 ოქტომბერი

საბოლოო

22/01/2021

წინამდებარე გადაწყვეტილება გახდა საბოლოო კონვენციის 44-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად. ის შეიძლება დაექვემდებაროს რედაქციულ შესწორებას.

საქმეზე „ბოხოწკო საქართველოს წინააღმდეგ“,

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს (მეხუთე სექცია) პალატამ, შემდეგი შემადგენლობით:

სიოფრა ო'ლირი, თავმჯდომარე,
გაბრიელე კუჩკო-შტადლმაიერი,

განა იუდევისკა,
მარტინშ მიტსი,
ლატიფ ჰუსეინოვი,
ლადო ჭანტურია,
მატიას გაიომარი, მოსამართლეები
და ვიქტორ სოლოვეიჩიკი, სექციის განმწრესრიგებელი,

გაითვალისწინა რა:

საჩივარი საქართველოს წინააღმდეგ, რომელიც ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის (შემდგომში „კონვენცია“) 34-ე მუხლის შესაბამისად სასამართლოში შეიტანა უკრაინის მოქალაქემ ბ-ნმა ორესტ ბოხოვკომ (შემდგომში „მომჩივანი“) 2011 წლის 20 იანვარს;

გადაწყვეტილება, რომ ეცნობოს საქართველოს მთავრობას (შემდგომში „მთავრობა“) პრეტენზიები მომჩივნის მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობისა და სასამართლო პროცესის უსამართლობის და საჩივრის დანარჩენი ნაწილის მიუღებლად გამოცხადების შესახებ;

მხარეთა არგუმენტები;

უკრაინის მთავრობის გადაწყვეტილება ჩაურევლობის შესახებ, მომჩივნის მოქალაქეობის გათვალისწინებით საჩივრის თაობაზე ინფორმირების შემდეგ (კონვენციის 36-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი და სასამართლო რეგლამენტის 44-ე წესი).

2020 წლის 15 სექტემბერს გამართული დახურული თათბირის შემდეგ,

გამოიტანა შემდეგი გადაწყვეტილება, რომელიც იმავე დღეს იქნა მიღებული:

შესავალი

1. საქმე ეხება მომჩივნის მიმართ პოლიციის მხრიდან განხორციელებულ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობას, მისი დაკავების მეთოდისა და სრული ჩხრეკის შედეგად; ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოების სავარაუდო მარცხს ჩაატარონ გამოძიება ამასთან დაკავშირებით; მომჩივნის მიმართ აღძრული სისხლის სამართლის პროცესის სავარაუდო უსამართლობას, ეროვნული სასამართლოების მიერ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის ან/და ჩადებული მტკიცებულების შედეგად მიღებული მტკიცებულების გამოყენების გამო; და სისხლის სამართლის პროცესის განმავლობაში სათანადო სათარჯიმნო მომსახურების გაწევის ვერ უზრუნველყოფას. მომჩივანი დაეყრდნო კონვენციის მე-3 მუხლს და მე-6 მუხლის 1-ლ და მე-3 (ე) პუნქტებს.

ფაქტები

2. მომჩივანი დაიბადა უკრაინაში, ხოლო ამჟამად ის დაკავებულია საქართველოში. მომჩივანს წარმოადგენდა რამდენიმე ადვოკატი, ყველაზე ბოლოს ქ-ნი ნ. ლონდარიძე, ადვოკატი, რომელიც საქმიანობს თბილისში.

3. საქართველოს მთავრობას (შემდგომში „მთავრობა“) წარმოადგენდა სახელმწიფო წარმომადგენელი ბ-ნი ლ. მესხორაძე, რომელიც შემდეგ შეცვალა ბ-ნმა ბ. ძამაშვილმა, ორივე წარმომადგენელი არის იუსტიციის სამინისტროდან.

4. საქმის ფაქტები, როგორც წარმოდგენილია მხარეების მიერ შეიძლება შეჯამდეს შემდეგნაირად.

A. დაკავება და ჩხრეკა

5. 2008 წლის 27 სექტემბერს კ.კ.-მ, სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონალური სამმართველოს პოლიციელმა მოახსენა ამ სამმართველოს უფროსს, რომ მან მიიღო ოპერატიული ინფორმაცია ნარკოტიკული დანაშაულის შესახებ. ოქმის თანახმად:

„... სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონალურმა სამმართველომ მიიღო ოპერატიული ინფორმაცია, [რომ]

უკრაინაში, კიევში მცხოვრები ბ-ნი ორესტ ბოხოზკო გამოფრინდა კიევიდან საქართველოში, კერძოდ, თბილისში და მოაქვს უკანონოდ მოპოვებული ნარკოტიკები ... იმ მიზნით, რომ [გადასცეს ისინი] საქართველოს მოქალაქე [ზ.ს.-ს], რომელიც ცხოვრობს ... სენაკში, საქართველოში. ამიტომ, [საჭიროა] საგამომიებო ღონისძიებების ჩატარების ნებართვა.”

6. იმავე დღეს იმავე რეგიონალურმა სამმართველომ აღძრა სისხლის სამართლის გამოძიება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის 1-ლი და 262-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისად (ნარკოტიკული ნივთიერებების უკანონო შენახვა და გადაზიდვა). ზედამხედველმა პროკურორმა გასცა გამომძიებელთა ჯგუფის შექმნის დავალება, საჭირო საგამომიებო ღონისძიებების ჩასატარებლად. პასუხისმგებელმა გამომძიებელმა გ.ჯ.-მ ბრძანა, რომ თარჯიმანი დ.დ. დანიშნულიყო მომჩივნის დამხმარედ, მომჩივნის მიმართ საგამომიებო ზომების გატარებისას.

7. მოვლენების ოფიციალური ვერსიით, იმავე საღამოს 10:15 საათზე სამეგრელო-ზემო სვანეთის პოლიციის სამმა პოლიციელმა, გ.ჯ.-მ, გ.ს.-მ და ჯ.ა.-მ, დააკავეს მომჩივანი თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის გასასვლელ კართან. შესაბამისი დაკავებისა და პირადი ჩხრეკის ოქმის თანახმად, შემდეგ მას იგივე სამი პოლიციელი ჩხრეკდა აეროპორტის ადმინისტრაციის შენობის ერთ-ერთ ოთახში საღამოს 10:20-დან 10:45 საათამდე პერიოდის განმავლობაში, თარჯიმნის, დ.დ.-ს, თანდასწრებით. პირადი ჩხრეკა ჩატარდა გადაუდებელ გარემოებებში, წინასწარი სასამართლო განჩინების არარსებობის პირობებში. თარჯიმანმა მომჩივანს რუსულ ენაზე გააცნო მისი უფლებები, რაც მოიცავდა ჩხრეკისას დამოუკიდებელი დამსწრე პირების მოწვევის უფლებას. თუმცა, მან აირჩია უარი ეთქვა ამ უფლებით სარგებლობაზე, ჩხრეკის ოქმში წერილობითი მითითების გაკეთებით. ოქმში შემდგომ ნათქვამი იყო, რომ მას არანაირი წინააღმდეგობა არ გაუწევია და, რომ ჩხრეკის დროს მოპოვებული ერთ-ერთი ნივთი იყო ანუსიდან ამოღებული ყვითელი ბუშტი თეთრი ნივთიერების შიგთავსით. თარჯიმნის მიერ გაკეთებული ჩანაწერის თანახმად, მომჩივანმა, უცნობი მიზეზების გამო, უარი თქვა ოქმის ხელმოწერით დამოწმებაზე. თარჯიმანმა ქართულ ენაზე დამატებით აღნიშნა, რომ მან „თარგმნა ზუსტად“, თავისი პროფესიისა და ხელმოწერის მითითებით. მან ორთოგრაფიული შეცდომა დაუშვა, ამ შენიშვნაში არასაჭირო ასოს დაწერით.

8. ჩხრეკის შემდეგ მომჩივანი ოფიციალურად დააკავეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე და 262-ე მუხლების შესაბამისად, ნარკოტიკული ნივთიერებების მართლსაწინააღმდეგო ფლობისა და გადაზიდვის ექვის საფუძველზე.

9. ორი პოლიციელის, გ.ს.-სა და ჯ.ა.-ს წინასასამართლო განცხადების თანახმად, რომლებმაც დაკავება და ჩხრეკა განახორციელეს, მომჩივნის აეროპორტში დაკავებისას ისინი მოქმედებდნენ ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე. მათ განაცხადეს, რომ მომჩივნის ანუსიდან იქნა ამოღებული ყვითელი ბუშტი გამჭვირვალე პლასტიკის პარკით, რომელიც შეიცავდა უკანონო ნივთიერებას. იგივე განცხადება გააკეთა თარჯიმანმა დ.დ.-მ. ყველა მათგანმა ხელი მოაწერა დაკავებისა და ჩხრეკის ოქმს და დაადასტურა, რომ მომჩივანმა უცნობი მიზეზებით უარი განაცხადა თავის მხრივ ხელმოწერაზე.

10. მომჩივანმა სხვა განმარტება გააკეთა თავისი დაკავებისა და ჩხრეკის გარემოებების შესახებ. მისივე თქმით, ის დააკავა რამდენიმე კაცმა, როდესაც ის აეროპორტის გარეთ ცდილობდა მისი მეგობრის, ზ.ს.-ს მანქანაში ჩაჯდომას. ეს უკანასკნელი მის წასაყვანად იყო მოსული. მას მუცელში წიხლი ჩაარტყეს, შემდეგ კი აეროპორტის ერთ-ერთ ოთახში გადაიყვანეს. თავისი დაკავების მიზეზების შესახებ მას არანაირი განმარტება არ მიუღია. შემდეგ მას ერთ-ერთმა პოლიციელმა (რომელიც მოგვიანებით იდენტიფიცირებული იქნა, როგორც გამომძიებელი გ.ჯ.) უთხრა, რომ პოლიციის მიერ მოპოვებული ინფორმაციის თანახმად, მას საქართველოში ნარკოტიკები გადაჰქონდა, რაც მან უარყო. შემდეგ ის პირადად გაჩხრეკეს და მან, დაუჯერა რა პოლიციის რჩევას, უარი თქვა დამსწრეების მოწვევის უფლებაზე, რის შეხახებაც წერილობითი შენიშვნა გააკეთა დაკავებისა და ჩხრეკის ოქმში. მას უარი უთხრეს მოთხოვნაზე, რომ დაკავშირებოდა უკრაინის საკონსულოს. მას სახეში გაარტყეს და აიძულეს გაშიშვლებულიყო, აიძულეს გაეკეთებინა ბუქნები და პოლიციელმა ხელთათმანიაანი ხელით, ანუსში პენეტრაციით, შეამოწმა ანალურად. მას ვერაფერი უპოვეს. შემდეგ ის შიშველი დატოვეს დაახლოებით ოცი წუთის განმავლობაში. პოლიციელებმა მას დასცინეს, ხოლო რამდენიმე მათგანმა მობილური ტელეფონით ჩაიწერა სრული ჩხრეკა. მან, ჯერ კიდევ შიშველმა, რამდენჯერმე სცადა თავის დაღწევა, მაგრამ პოლიციელებმა ის თავიანთი ხელებით დაიჭირეს და ასე ჰყავდათ შებოჭილი. შემდეგ მას ურტყეს წიხლები და სხვა პოლიციელმა (რომელიც მოგვიანებით იდენტიფიცირებული იქნა, როგორც კ.კ.) განმეორებით შეამოწმა ანალურად. მან წინააღმდეგობა გაუწია და გონება დაკარგა. გონს რომ მოეგო, უთხრეს, რომ რაღაც ნარკოტიკი ამოიღეს მისი ანუსიდან. მან უპასუხა, რომ ისინი მას არ ეკუთვნოდა.

11. მომჩივანმა ასევე აღნიშნა, რომ თარჯიმანმა, რომელიც ჩხრეკას დასაწყისიდანვე ესწრებოდა, აუხსნა მას, რომ თუ ნარკოტიკი არ აღმოაჩნდებოდა, ისინი მას გაათავისუფლებდნენ. ამასთან, ის აცხადებდა, რომ თარჯიმანს მისთვის არ გაუცვნია მისი უფლებები და არც რუსულ ენაზე თარგმნილი რაიმე დოკუმენტი მიუცია.

12. დაკავების შემდეგ მომჩივანი გადაიყვანეს სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონის პოლიციის განყოფილებაში, ზუგდიდში.

B. მომჩივნის მომდევნო პრეტენზიები

13. 2008 წლის 28 სექტემბერს მომჩივანი მოათავსეს ზუგდიდის დროებითი მოთავსების იზოლატორში. დროებითი მოთავსების იზოლატორის მორიგე პოლიციელმა დააფიქსირა, რომ მას მარჯვენა მუხლზე ჰქონდა ნაკაწრი. მომჩივანი ასევე უჩიოდა ტკივილს მარჯვენა მხარეს და თავბრუსხვევას. ეს ჩივილები და მუხლზე ნაკაწრი აღირიცხა დროებითი მოთავსების იზოლატორის ჟურნალში. იმავე ჟურნალში, მომჩივანმა რუსულ ენაზე გააკეთა წერილობითი ჩანაწერი, რომელშიც ნათქვამია, რომ ნარკოტიკები, რომლებიც სავარაუდოდ მისი სხეულიდან იქნა ამოღებული, მას არ ეკუთვნოდა. ამ ჩანაწერის ქვემოთ თარჯიმნად იდენტიფიცირებულმა პირმა ნ.კ.-მ გააკეთა ხელნაწერი შენიშვნა, რომლითაც აცხადებდა, რომ მან მომჩივანს განუმარტა დოკუმენტის შინაარსი მისთვის გასაგებ ენაზე. მან ასევე ქართულად თარგმნა მომჩივნის განაცხადი, რომ ნარკოტიკები მას არ ეკუთვნოდა და დაამატა კიდევ ერთი ხელნაწერი შენიშვნა ქართულ ენაზე, სადაც ნათქვამია, რომ მომჩივანს არ ჰქონდა „არანაირი პრეტენზია ფიზიკურ შეურაცხყოფასთან დაკავშირებით, არც დაკავების დროს და არც შემდეგ.“ მოცემული საქმიდან არ ჩანს თუ ვინ დანიშნა ნ.კ. მომჩივნის თარჯიმნად, ან როდის.

14. 2008 წლის 28 სექტემბერს მომჩივნის საქმეზე დანიშნეს ახალი თარჯიმანი, ს.ვ.

15. 2008 წლის 29 სექტემბერს დროებითი მოთავსების იზოლატორში გამოიძახეს სასწრაფო. მომჩივანი გასინჯეს და მას მარჯვენა მხარეს აღმოაჩნდა სისხლჩაქცევები, ასევე არტერიული ჰიპერტენზია (მაღალი არტერიული წნევა).

16. 2008 წლის 30 სექტემბერს ის გადაიყვანეს ზუგდიდის N4 თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში („საპრობილე N4“). საქმის მასალები არ შეიცავს მომჩივნის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში მიყვანის დროს შედგენილ გარეგანი დათვალიერების ოქმს. ციხის დირექტორმა, 2008 წლის 29 ოქტომბერს პასუხისმგებელი გამომძიებლის მოთხოვნის პასუხად, უბრალოდ აღნიშნა, რომ მომჩივანს გარეგანი დათვალიერების დროს არანაირი დაზიანება არ აღენიშნებოდა.

17. 2008 წლის 3 ოქტომბერს მომჩივნის ადვოკატი დაუკავშირდა გამომძიებელს, განაცხადა რა, რომ მის კლიენტს აწუხებდა ტკივილი გულმკერდის არეში და უჭირდა სუნთქვა და რომ, დიდი ალბათობით, ერთ-ერთი ნეკნი გაუტყდა დაკავების დროს. მან მოითხოვა მომჩივნის ყოვლისმომცველი სამედიცინო შემოწმება.

18. 2008 წლის 5 ოქტომბერს მისი მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა. მომჩივანს აცნობეს, რომ შეეძლოთ ის გადაემისამართებინათ N4 საპრობილის სამედიცინო განყოფილებაში უფასო გამოკვლევაზე.

19. 2008 წლის 6 ოქტომბერს ზედამხედველმა გამომძიებელმა მომჩივანი დაკითხა მისი ადვოკატისა და თარჯიმნის თანდასწრებით, მომჩივნის წინააღმდეგ მიმდინარე გამოძიებასთან დაკავშირებით. მომჩივანმა დაიცვა თავისი უდანაშაულობა და განაცხადა, რომ ნარკოტიკები პოლიციამ ჩაუდო. მან აღნიშნა, რომ ის აეროპორტის გარეთ დააკავა დაახლოებით ათმა ადამიანმა, როდესაც ის ბარგს დებდა ზ.ს.-ს მანქანაში. ყოველგვარი ახსნა-განმარტების გაკეთების გარეშე მას ჰკითხეს, ჰქონდა თუ არა მას თან ნარკოტიკები, რაც მან უარყო. შემდეგ მას მუცელში ჩაარტყეს წიხლი და აეროპორტის ერთ-ერთ ოთახში გადაიყვანეს, სადაც დაახლოებით რვა-ათმა პოლიციელმა ჰკითხა, თუ სად იყო ნარკოტიკები. მან თქვა, რომ არ იცოდა. როდესაც მან უკრაინის საკონსულოსთან დაკავშირება ითხოვა, მას შეურაცხყოფა მიაყენა რამდენიმე პოლიციელმა. შემდეგ ის გააფრთხილეს, რომ მას პირადად გაჩხრეკდნენ და წარუდგინეს თარჯიმანი, რომელმაც აუხსნა მას, რომ გაათავისუფლებდნენ იმ შემთხვევაში, თუ არ აღმოაჩნდებოდა უკანონო საგნები. შემდეგ მან დაუჯერა თარჯიმნის რჩევას, რომ უარი ეთქვა დამსწრეების მოწვევის უფლებაზე, რის შესახებაც გააკეთა წერილობითი შენიშვნა დაკავებისა და ჩხრეკის ოქმში. მისი განცხადების თანახმად, პოლიციელებმა პირველ რიგში გაჩხრეკეს მისი ბარგი. შემდეგ მას განუცხადეს,

რომ გაშიშვლებულიყო და გაეკეთებინა ათი ბუქნი, რაც მათ საკუთარი მობილური ტელეფონებით გადაიღეს. მას ვერაფერი უპოვეს. ამის მიუხედავად ის შიშველი დატოვეს დაახლოებით ოცდაათი წუთის განმავლობაში. ორმა ადამიანმა ხელებით დაიჭირა ის და დააგდო ძირს, ამავდროულად რამდენიმე სხვამ ისევ მიაყენა მას შეურაცხყოფა. ერთ-ერთმა პოლიციელმა ხელთათმანიანი ხელით შეაღწია მის ანუსში. შემდეგ მათ ააყენეს ის და აჩვენეს მას ყვითელი საგანი და უთხრეს, რომ ეს საგანი მას ეკუთვნოდა, რაც მან უარყო. როდესაც მან მოითხოვა უკრაინის საკონსულოს წარმომადგენლის ნახვა, მას კვლავ სცემეს. შემდეგ ერთ-ერთმა პოლიციელმა შესთავაზა, რომ ელიარებინა ნარკოტიკების ზ.ს.-სთვის ჩამოტანა. პოლიციელი სამაგიეროდ დაჰპირდა მას, რომ სწრაფად გაათავისუფლებდა. თუმცა მომჩივანი კვლავ ამტკიცებდა თავის უდანაშაულობას, აცხადებდა რა, რომ ის საქართველოში ჩამოვიდა ქორწილზე დასასწრებად. მისი განცხადების თანახმად, მან აღნიშნა, რომ ჩხრეკის დროს დამსწრე თარჯიმანმა თარგმნა რამდენიმე წინადადება რუსულ ენაზე, მაგრამ არ მიუცია მისთვის რაიმე წერილობით თარგმნილი დოკუმენტი. მან ასევე აღნიშნა, რომ ის სავარაუდოდ ამოიცნობს პოლიციელს, რომელმაც ჩაატარა მისი ანალური შემოწმება.

20. 2008 წლის 13 ოქტომბერს მომჩივნის ადვოკატებმა საჩივარი შეიტანეს სამეგრელოზემო სვანეთის რაიონულ პროკურატურაში (შემდგომში „რაიონული პროკურატურა“) მასზედ, რომ სავარაუდოდ მომჩივნის სხეულიდან ამოღებული ნარკოტიკები არ ეკუთვნოდა მას. მათ განაცხადეს, რომ დაკავებისა და ჩხრეკის დროს მათ კლიენტს მიაყენეს ფიზიკური შეურაცხყოფა და დაამცირეს და რომ პირადი სრული ჩხრეკა ჩაატარეს არაუფლებამოსილმა პირებმა, ექსპერტის დასწრების გარეშე, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 325-ე, 350-ე და 354-ე მუხლების დარღვევით (შემდგომში „სსსკ“) და რომ პირადი სრული ჩხრეკის დროს გაკეთდა უნებართვო პერსონალური ჩანაწერები რამდენიმე პოლიციელის მობილური ტელეფონით. გარდა ამისა, მომჩივანი არ იყო ინფორმირებული მისთვის გასაგებ ენაზე მისი დაპატიმრების მიზეზებისა და სისხლის სამართლის საქმის მასალების დოკუმენტების შინაარსის შესახებ. სსსკ-ს 76-ე მუხლის კანონით დადგენილი მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა, იმის გათვალისწინებით, რომ ბრალდებების რუსული თარგმანი მომჩივანს არ გადასცემია მაშინ, როდესაც ეს ბრალდებები წაუყენეს მას და არც დამსწრეები და არც ადვოკატი არ ესწრებოდნენ ჩხრეკას. დაცვის მხარემ ასევე გააპროტესტა თარჯიმნის პროფესიული ცოდნა, დაპატიმრების ოქმში ორთოგრაფიული შეცდომის არსებობიდან გამომდინარე (იხილეთ ზემოთ პარაგრაფი 6).

21. რაც შეეხება ჩხრეკის კონკრეტულ გარემოებებს, დაცვის მხარე ამტკიცებდა, რომ მომჩივანს თავიდან ჩაუტარდა ანალური შემოწმება, მაგრამ მართლსაწინააღმდეგო არაფერი აღმოაჩნდა. შემდეგ ის დაახლოებით ნახევარი საათის განმავლობაში დატოვეს შიშველი, რა დროსაც გრძელდებოდა მისი დაცინვა და დამცირება. შემდეგ მას კიდევ ერთი ანალური შემოწმება ჩაუტარდა და გონება დაკარგა. როდესაც ის გონს მოვიდა, პოლიციელებმა მას უთხრეს, რომ გარკვეული ნივთიერება იქნა ამოღებული ანუსიდან.

22. სხვა პროცედურულ დარღვევებზე მითითებით, დაცვის მხარე ასევე ამტკიცებდა დეტალების წარმოდგენის გარეშე, რომ დარღვეულია მომჩივნის უფლება, ჩხრეკის კანონიერების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილების 72 საათის განმავლობაში გასაჩივრების შესახებ (ამასთან დაკავშირებით იხილეთ პარაგრაფი 31 ქვემოთ). ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე მათ მოითხოვეს, რომ შეჩერებულიყო მომჩივნის წინააღმდეგ სისხლის სამართლის საქმისწარმოება და ის პოლიციელები, რომლებმაც დაარღვიეს მომჩივნის უფლებები დაკავებისა და ჩხრეკის დროს, იდენტიფიცირებულიყვნენ და წარდგენილიყვნენ მართლმსაჯულების წინაშე.

23. 2008 წლის 17 ოქტომბერს კომპეტენტურმა პროკურორმა მიიღო გადაწყვეტილება, რომლითაც უარს ამბობდა მომჩივნის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე. არასათანადო მოპყრობის ბრალდებებთან დაკავშირებით, პროკურორმა მიუთითა დაწესებულების ჟურნალში გაკეთებულ თარჯიმნის ჩანაწერზე (იხილეთ პარაგრაფი 13 ზემოთ), სადაც ნათქვამია, რომ მომჩივანს არანაირი პრეტენზია არ ჰქონდა მის დაზიანებებთან დაკავშირებით და N4 საპრობილეში სამედიცინო შემოწმების შედეგების მიმართ (იხილეთ პარაგრაფი 16 ზემოთ). მან აღნიშნა, რომ არ იცის, თუ საიდან ჰქონდა მომჩივანს მიღებული სისხლჩაქცევები და გამოთქვა ვარაუდი, რომ მან შესაძლოა პატიმრობაში ყოფნისას მიიყენა თვითდაზიანებები. პროკურორმა ასევე ჩათვალა, რომ სრული ჩხრეკა ჩაატარდა სსსკ-ის 325-ე მუხლით განსაზღვრული სავალდებულო პროცედურების შესაბამისად. ამასთან დაკავშირებით მან განაცხადა, რომ მომჩივანს არ ჩატარებია სხეულის შემოწმება, რომელიც მოითხოვდა პროკურორის წინასწარ ნებართვას. და ბოლოს, პროკურორის თქმით, მომჩივანს ჰქონდა წვდომა ადვოკატისა და თარჯიმნის მომსახურებაზე მისი დაკავების დროიდან.

24. 2008 წლის 28 ოქტომბერს მომჩივნის ადვოკატებმა უართან დაკავშირებით შეიტანეს საჩივარი გენერალურ პროკურატურაში. მათ გაიმეორეს თავიანთი თავდაპირველი არგუმენტები, ისინი ასევე აცხადებდნენ, რომ პატარა ყვითელ ბუშტს, რომელიც სავარაუდოდ ნაპოვნი იქნა მომჩივნის ანუსში, არ ჩატარებია სასამართლო ექსპერტიზა და რომ მოცემულ გარემოებებში შეუძლებელი იყო იმის დადგენა, იყო თუ არა ნაპოვნი ნარკოტიკები ნამდვილად იქიდან ამოღებული. ამასთანავე მათ ხაზი გაუსვეს იმას, რომ თარჯიმანმა დ.დ.-მ დაარღვია სსსკ-ის მე-100 და 101-ე მუხლებით გათვალისწინებული ვალდებულება, რადგან მას მომჩივნისთვის არ მიუცია სიტყვა-სიტყვით ნათარგმნი დაპატიმრებისა და ჩხრეკის ოქმი, ან საქმის მასალების შესაბამისი დოკუმენტების წერილობითი თარგმანი. ზემოხსენებული საჩივრის ასლი ასევე გადაეგზავნა შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის უფროსს. საქმის მასალების თანახმად, აღნიშნულ საჩივარზე არავითარი პასუხი არ მიუღიათ.

25. ამავდროულად, მომჩივნის ადვოკატმა სთხოვა ზუგდიდის N4 საპყრობილის დირექტორს, რომ მოეხდინათ მომჩივნისთვის სამედიცინო შემოწმების ჩატარების ორგანიზება. 2008 წლის 24 ოქტომბრის წერილით მას აცნობეს, რომ N4 საპყრობილეს არ გააჩნდა სამედიცინო მოწყობილობა და შესაბამისად, მის შენობა-ნაგებობების კომპლექსში სამედიცინო შემოწმება ვერ ჩატარდებოდა. 2008 წლის 31 ოქტომბერს მომჩივანმა გამომძიებელს მისწერა, უჩიოდა რა ტკივილს გულმკერდის არეში და მოითხოვა სამედიცინო შემოწმება. მას უთხრეს, რომ მას შეეძლო მოეთხოვა, რომ მისი სამედიცინო შემოწმება ჩატარებულიყო ზუგდიდის N4 საპყრობილის სამედიცინო განყოფილებაში.

26. 2008 წლის 6, 10 და 24 ოქტომბერს მომჩივანმა მისი მდგომარეობის შესახებ იჩივლა უკრაინის საკონსულოში, საქართველოს სახალხო დამცველთან (შემდგომში „სახალხო დამცველის აპარატი“) და საქართველოს პრეზიდენტთან, შესაბამისად. 2008 წლის ნოემბერსა და დეკემბერში მისი საჩივრები გადაეგზავნა პროკურორს და საქმის განმხილველ მოსამართლეს შემდგომი რეაგირებისათვის.

27. 2008 წლის 18 ნოემბერს მომჩივნის ადვოკატებმა საჩივარი შეიტანეს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექციაში სამეგრელო-ზემო სვანეთის პოლიციელების მიმართ, რომლებიც მას სავარაუდოდ არასათანადოდ მოექცნენ – დაარღვიეს მისი საპროცესო უფლებები დაკავებისა და ჩხრეკის დროს, მაგრამ საჩივარი დარჩა პასუხგაუცემელი.

28. 2008 წლის 19 დეკემბერს სახალხო დამცველის აპარატმა სთხოვა გენერალურ პროკურატურას, აღედგინა სისხლის სამართლის საქმე მომჩივნის ბრალდებებთან დაკავშირებით, არასათანადო მოპყრობისა და საპროცესო უფლებების სერიოზული დარღვევის შესახებ, თუმცა ვერც ამ თხოვნამ და ვერც ზემოაღნიშნულმა საჩივრებმა ვერანაირი შედეგი გამოიღო.

C. სისხლის სამართლის საქმის წარმოება მომჩივნის მიმართ

1. წინასასამართლო გამოძიება

29. 2008 წლის 28 სექტემბერს რაიონულმა პროკურატურამ განცხადება შეიტანა თბილისის საქალაქო სასამართლოში, 2008 წლის 27 სექტემბერს ჩატარებული ჩხრეკის კანონიერად ცნობის შესახებ, რომელიც, მისივე თქმით, გადაუდებელი იყო. მოთხოვნაში მითითებული იყო მომჩივნის დაკავების ადგილი, ჩხრეკის შედეგად აღმოჩენილი ნივთიერება და ის დანაშაულები, რომლებშიც ეჭვმიტანილი იყო მომჩივანი. აღმოჩენილ ნივთიერებასთან დაკავშირებით ოქმში აღნიშნული იყო, რომ „მომჩივნის ანუსიდან ამოღებული იქნა ყვითელი ბუშტი, რომელშიც იყო გამჭვირვალე პლასტიკის პარკი, რომელშიც მოთავსებული იყო თეთრი ნივთიერება“.

30. 2008 წლის 29 სექტემბერს სასამართლომ შეისწავლა მოთხოვნა და დაადგინა, რომ ჩხრეკა იყო გადაუდებელი ღონისძიება და იყო კანონიერი. სასამართლომ დაასკვნა:

„... წარმოდგენილი დოკუმენტების განხილვის შემდეგ სასამართლო მიიჩნევს, რომ ორესტ ბოხოზოს პირადი ჩხრეკა კანონიერად უნდა გამოცხადდეს შემდეგი გარემოებების გათვალისწინებით: საქმის მასალებში არსებული დოკუმენტების მიხედვით საგამომძიებო ღონისძიება ჩატარდა კანონით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად. ამრიგად, არსებობდა პირადი ჩხრეკის საკმარისი საფუძველი და გადაუდებელი საჭიროება, რადგან ორესტ ბოხოზოს შეიძლება ჰქონოდა უკანონო საგანი ან ნივთიერება [სხეულზე].“

31. საქმის მასალებიდან გაურკვეველია, თუ რომელი დოკუმენტები იყო სასამართლოს განკარგულებაში ჩხრეკის კანონიერების საკითხის გადაწყვეტისას. პროცედურა ჩატარდა წერილობით და მომჩივანს არ ჰქონია უფლება წარედგინა რაიმე სახის მოსაზრება ჩხრეკის გარემოებებთან დაკავშირებით. აღნიშნული გადაწყვეტილების გასაჩივრება შესაძლებელი იყო მისი მიღებიდან 72 საათის განმავლობაში, სსსკ-ის 293-ე მუხლის შესაბამისად. მომჩივანს არ გაუსაჩივრებია ეს გადაწყვეტილება სააპელაციო სასამართლოში.

32. იმავე დღეს სასამართლო საექსპერტო დასკვნით დადგინდა, რომ მომჩივნის ანუსიდან ამოღებული თეთრი ნივთიერება იყო 93.3170 გრამი მეტადონი. მომჩივანს ოფიციალურად წაუყენეს ბრალი სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის მე-3(ა) ნაწილისა და 262-ე მუხლის მე-4(ა) ნაწილის შესაბამისად (დიდი ოდენობით ნარკოტიკული საშუალების უკანონოდ ფლობა და გადაზიდვა), ხოლო ბრალდებები მას ადვოკატის თანდასწრებით უთარგმნა ს.ვ.-მ.

33. 2008 წლის 30 სექტემბერს საქმის მოსამართლემ მომჩივანს შეუფარდა წინასწარი პატიმრობა ორი თვის ვადით. აღნიშნული გადაწყვეტილება ძალაში დატოვა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ 2008 წლის 8 ოქტომბერს.

34. 2008 წლის 29-დან 31 ოქტომბრამდე პერიოდში გ.ჯ.-მ, მომჩივნის საქმეზე პასუხისმგებელმა გამომძიებელმა (რომელიც ასევე მონაწილეობდა დაკავებასა და ჩხრეკაში), გამოკითხა გ.ს. და ჯ.ა., ორი სხვა პოლიციელი, რომელიც მონაწილეობდა დაკავებასა და ჩხრეკაში, ასევე, თარჯიმანი დ.დ. ორმა პოლიციელმა და თარჯიმანმა იდენტურად აღწერეს დაპატიმრებისა და ჩხრეკის პირობების გარემოებები. სამივემ განაცხადა, რომ მომჩივანმა უარი თქვა დამსწრე პირების დასწრების მოთხოვნის უფლებაზე; რომ მას მიაწოდეს ინფორმაცია მისთვის გასაგებ ენაზე დაკავების მიზეზებისა და მისი უფლებების შესახებ; და რომ ნივთიერება იქნა ამოღებული მომჩივნის ანუსიდან. დამატებით, გ.ს.-მ და ჯ.ა.-მ განაცხადეს, რომ ისინი მოქმედებდნენ ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე, რომ მომჩივანი მიემგზავრებოდა კიევიდან თბილისში და მას თან ჰქონდა ნარკოტიკები, რომლის მიცემასაც ის გეგმავდა ზ.ს.-სთვის.

35. 2008 წლის 10 ნოემბერს მომჩივნის დაცვის მხარემ წერილით მიმართა გამომძიებელს, რომ თარჯიმანმა ნ.კ.-მ გააკეთა მომჩივნის შენიშვნების არაზუსტი თარგმანი (ამასთან დაკავშირებით იხილეთ პარაგრაფი 13 ზემოთ). მათ ასევე აღნიშნეს, რომ ამ საქმესთან დაკავშირებით თარჯიმნის დანიშვნის შესახებ გადაწყვეტილება საქმის მასალებში არ იყო შეტანილი და გამომძიებელს სთხოვეს ამ საკითხის დაზუსტება.

36. 2008 წლის 13 ნოემბერს მომჩივნის საქმეზე პასუხისმგებელმა პროკურორმა გადაწყვიტა გამოეყო მისი საქმე ზ.ს.-ს საქმიდან (იხილეთ პარაგრაფი 97 ქვემოთ). პროკურორმა დაასკვნა, რომ გამომძიებლისას არ იქნა მოპოვებული არანაირი მტკიცებულება მომჩივანსა და ზ.ს.-ს შორის „კრიმინალური კავშირის“ არსებობის დასადასტურებლად.

37. იმავე დღეს მომჩივნის დაცვის მხარემ გაიმეორა ბრალდებები დაკავებისა და ჩხრეკის დროს მომხდარი სერიოზული პროცედურული დარღვევების შესახებ და მოითხოვა შემდეგი მტკიცებულებების ამორიცხვა, როგორც დაუშვებლის: დაკავებისა და ჩხრეკის ოქმი, ბრალის წაყენების გადაწყვეტილება, ექსპერტის დასკვნა ჩხრეკის დროს ამოღებული ნივთიერების შესახებ, აგრეთვე თარჯიმნის დანიშვნის შესახებ გადაწყვეტილება. საქმის მასალებიდან ჩანს, რომ ზემოხსენებული საჩივარი პროკურორმა უბრალოდ გადაუგზავნა მომჩივნის საქმეზე დანიშნულ პირველი ინსტანციის მოსამართლეს. იმავე დღეს დასრულდა წინასასამართლო გამოძიება და საქმის მასალები განსახილველად გადაეგზავნა თბილისის საქალაქო სასამართლოს. საბრალდებო დასკვნის თანახმად, მომჩივანს ბრალი წაუყენეს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის მე-3(ა) ნაწილისა და 262-ე მუხლის მე-4(ა) ნაწილით გათვალისწინებულ მძიმე ნარკოტიკულ დანაშაულში. პროკურორმა მომჩივანს წერილობით შეატყობინა წინასწარი გამოძიების დასრულების შესახებ და გაუგზავნა მას საბრალდებო დასკვნის რუსული თარგმანი. 2008 წლის 14 ნოემბერს N4 საპრობილის პოლიციელების მიერ შედგენილი და ხელმოწერილი ოქმის თანახმად, მომჩივანმა არ ჩაიბარა დოკუმენტი. რამდენიმე თვის შემდეგ, სასამართლოს პირველი ზეპირი მოსმენის დასაწყისში, საბრალდებო დასკვნის ასლი გადაეცა მას (იხილეთ პარაგრაფი 38 ქვემოთ).

2. საქმის სასამართლო განხილვა

38. 2009 წლის 27 აპრილს თბილისის საქალაქო სასამართლომ დაიწყო მომჩივნის საქმის განხილვა. მომჩივანს გადაეცა საბრალდებო დასკვნის ასლი და საქმისწარმოება გადაიდო 2009 წლის 7 მაისამდე.

39. მომჩივანმა გააპროტესტა თავისი უდანაშაულობა საქმისწარმოების მიმდინარეობის განმავლობაში და დაჟინებით ამტკიცებდა, რომ ნარკოტიკები პოლიციამ ჩაუდო მას. ის ასევე აცხადებდა, (i) რომ პირადი სრული ჩხრეკა, მათ შორის, ანალური შემოწმება, განხორციელდა არაუფლებამოსილი პოლიციელის მიერ, ექსპერტის (ექიმის) არარსებობის პირობებში; (ii) რომ ყვითელი ბუმტი, რომელიც, როგორც ჩანს, შეიცავდა ნარკოტიკებს, გაქრა მისი საქმის მასალებიდან; (iii) რომ მან განიცადა არასათანადო ფიზიკური და ფსიქოლოგიური მოპყრობა ჩხრეკის დროს და ჩხრეკის ჩატარების წესი ღირსების შემლახავი იყო მისთვის; (iv) რომ ჩხრეკის დროს არ იყვნენ მოწვეული დამსწრეები და არანაირი ახსნა-განმარტება არ მიუციათ მისთვის მისი დაკავების მიზეზების თაობაზე; (v) რომ მას მთელი საქმისწარმოების განმავლობაში არ მიუღია პროფესიონალი თარჯიმნის მომსახურება, თარჯიმნის დ.დ.-ს მიერ დაკავების ოქმში დაშვებული ორთოგრაფიული შეცდომის და ასევე, დაკავებისა და ჩხრეკის ოქმის სიტყვა-სიტყვით თარგმანის არარსებობის გათვალისწინებით; და (vi) რომ მას არ მიუღია ბრალდების წერილობითი თარგმანი და სხვა დასკვნითი დოკუმენტები სისხლის სამართლის საქმის მასალებიდან, სსსკ-ის 76-ე მუხლის დარღვევით. გარდა ამისა, წერილობითი განცხადების წარდგენისას, რომელშიც დეტალურად იყო აღწერილი დაკავება და ჩხრეკა, მომჩივანმა მოითხოვა, გამოეკითხათ ყველა პოლიციელი, რომელიც მონაწილეობას იღებდა მის დაპატიმრებაში, მათ შორის, კ.კ., გ.ჯ., ჯ.ა., გ.ს. და თარჯიმანი დ.დ., რომლებიც არ იყვნენ მითითებული ბრალდების მოწმეთა სიაში.

40. ზემოაღნიშნული სხვადასხვა პროცედურული დარღვევის გამო მომჩივანმა მოითხოვა სსსკ-ის 110-ე და 111-ე მუხლების შესაბამისად, რომ პირველმა ინსტანციის სასამართლომ საქმის მასალებიდან ამორიცხოს, როგორც დაუშვებელი მტკიცებულება, შემდეგი: პირადი ჩხრეკის ოქმი, ნივთიერი მტკიცებულებები, ექსპერტიზის დასკვნა და პოლიციელთა (ჯ.ა, გ.ს.) და თარჯიმნის წინასასამართლო განცხადებები. ამასთან დაკავშირებით პროკურორმა წარადგინა წერილობითი განცხადება და მოსთხოვა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მომჩივნის მოთხოვნის უარყოფა. კერძოდ, პროკურორი ამტკიცებდა, რომ ჩხრეკა ჩატარდა სსსკ-ის 325 მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, რომელიც ითვალისწინებს, რომ პირადი ჩხრეკა, რასაც მოჰყვება ტანსაცმლის გახდა, უნდა ჩატარდეს იმავე სქესის წარმომადგენელმა მოხელემ (და ექსპერტმა, მოწვევის შემთხვევაში) და რომ წამლები ამოიღეს მის ანუსში ყოველგვარი შეღწევის გარეშე. დაპატიმრების შემდეგ თარჯიმანმა მომჩივანს დაუყოვნებლივ აცნობა მისი უფლებები, მათ შორის დამსწრეების მოწვევის უფლება. ეს დადასტურდა მომჩივნის წერილობითი შენიშვნით დაპატიმრებისა და ჩხრეკის ოქმში. მომჩივანი უზრუნველყოფილი იყო თარჯიმნის მომსახურებით სისხლის სამართლის საქმისწარმოების საწყისი ეტაპიდანვე, ხოლო საბრალდებო დასკვნის რუსული თარგმანი მას გაუგზავნეს, მაგრამ მან ის არ ჩაიბარა. ყვითელ ბუმტთან დაკავშირებით პროკურორმა აღნიშნა, რომ მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ბუმტი არ იყო დალუქული (პროცედურული ხარვეზი, რამაც გამოიწვია დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრება პასუხისმგებელი გამომძიებლის მიმართ), აშკარა იყო, რომ ნარკოტიკების ამოღება მოხდა მომჩივნის სხეულიდან, რაც გამყარებული იყო საქმის მასალებში არსებული რამდენიმე ძლიერი დამადასტურებელი მტკიცებულებით. გარდა ამისა, პროკურორმა უარყო მომჩივნის მიმართ არასათანადო მოპყრობის ბრალდებები, იმის გათვალისწინებით, რომ მას არ ჰქონია პრეტენზია იმ მცირე დაზიანებებთან დაკავშირებით, რაც დაფიქსირდა მისი პირველადი სამედიცინო შემოწმების დროს.

41. დაუზუსტებელ თარიღში პირველი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლემ მთლიანად უარყო მომჩივნის მოთხოვნა დაუშვებლობასთან დაკავშირებით. მან დაასკვნა, რომ სრული ჩხრეკა განხორციელდა უფლებამოსილი პოლიციელის მიერ, სსსკ-ის 325-ე მუხლის მოთხოვნების შესაბამისად. მან არ განიხილა მომჩივნის შესაბამისი არგუმენტი იმის თაობაზე, რომ მას ჩაუტარდა ანალური შემოწმება. ყვითელი ბუმტის გაუჩინარებასთან დაკავშირებით მან უარყო მისი ბრალდება, რომ ნივთიერი მტკიცებულებები შეცვლილი იყო, იმის გათვალისწინებით, რომ ლუქი ხელუხლებელი იყო. მან ასევე უარყო მომჩივნის მიმართ არასათანადო მოპყრობის ბრალდება, როგორც დაუსაბუთებელი და დაასკვნა, რომ მან ვერ წარმოადგინა კანონიერი ძალის მქონე მტკიცებულებები, რომლებიც დაამტკიცებდა, რომ ჩხრეკა განხორციელდა ძალადობის, მუქარისა და დაშინების გზით. მოსამართლემ ასევე დაადგინა, რომ არ არსებობდა რაიმე სამართლებრივი საფუძველი, რომ საქმის მასალებიდან ამორიცხულიყო მოწმის ჩვენებები.

42. 2009 წლის 7 და 18 მაისს პოლიციელები გ.ს., გ.ჯ. და ჯ.ა. გამოკითხეს სასამართლოში მომჩივნისა და

მისი დამცველის თანდასწრებით. პოლიციელებმა დაადასტურეს მოვლენების განვითარების ოფიციალური ვერსია და უარყვეს მომჩივნის ბრალდებები. კერძოდ, მათ განაცხადეს, რომ მომჩივანი დააკავეს ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე, აეროპორტის გასასვლელ კართან, როდესაც ის შეხვდა ზ.ს.-ს, რომელიც მას აეროპორტში ელოდა. ამის შემდეგ მას თარჯიმნის დახმარებით აცნობეს მისი უფლებების შესახებ და აეროპორტის ერთ-ერთ ოთახში მას ჩაუტარდა პირადი ჩხრეკა. სანამ ჩხრეკას ჩაუტარებდნენ, მომჩივანს შესთავაზეს, რომ მოეწვია დამსწრეები, მაგრამ მან უარი თქვა აღნიშნულ უფლებაზე. მას ასევე ჰკითხეს, ჰქონდა თუ არა მას თან რაიმე უკანონო ნივთი, რაც მან უარყო. შემდეგ მას მიუთითეს, რომ გაშიშვლებულიყო და გაეკეთებინა ბუქნები, რის გაკეთებასაც ის დასთანხმდა. ერთ-ერთი ბუქნის დროს ანუსიდან გამოვიდა პატარა ყვითელი ბუშტი შავი თოკით. შემდეგ გ.ს.-მ გამოიღო ის შავი თოკის მოქაჩით, ყოველგვარი შეღწევის გარეშე. ყვითელ ბუშტში ნაპოვნი იყო მეტადონის შემცველი გამჭვირვალე პლასტიკის პარკი, რომელიც ადგილზე იქნა ჩამორთმეული და დალუქული. რაც შეეხება ყვითელ ბუშტს, ის არ იყო დალუქული და აეროპორტში დატოვეს, რადგან ის ბინძური იყო და შეიძლებოდა, რომ დაეზინძურებინა ნარკოტიკები. მათი მტკიცებით, მომჩივანს არანაირი წინააღმდეგობა არ გაუწევია დაკავების ან ჩხრეკის დროს და რომ ყვითელი ბუშტი თითქმის გარეთ იყო, ამიტომ არ იყო საჭირო ექიმის გამოძახება. მათ ასევე განაცხადეს, რომ არ ჩაუწერიათ მომჩივნის სრული ჩხრეკა და რომ არ მიუყენებიათ სიტყვიერი შეურაცხყოფა მომჩივნისთვის და არც სხვაგვარად დაუცინიათ მისთვის.

43. 2009 წლის 18 მაისს მომჩივნის თხოვნით პოლიციელი კ.კ. დაიკითხა სასამართლოში. მან დაადასტურა, რომ მან შეადგინა ოპერატიული ინფორმაციის ოქმი, რომელშიც აღნიშნული იყო, რომ მომჩივანს გადაჰქონდა ნარკოტიკები კიევიდან თბილისში. კონკრეტულ კითხვაზე პასუხად მან თქვა, რომ მან შეადგინა ოპერატიული ინფორმაცია. მან ასევე თქვა, რომ არ ახსოვდა, იყო თუ არა რაიმე ფარული სატელეფონო ჩანაწერი. მან აღიარა, რომ ის იყო პოლიციელი, რომელიც მონაწილეობდა მომჩივნის დაკავებაში, მაგრამ მან უარყო პირად ჩხრეკაში მონაწილეობა, რადგან ის იმყოფებოდა მეორე დაკავებულ პირთან, ზ.ს.-სთან. მან თქვა, რომ მან დაინახა ნარკოტიკები, როდესაც პოლიციელები ლუქავდნენ მათ. ის ამტკიცებდა, რომ პოლიციელებს მომჩივნისთვის შეურაცხყოფა არ მიუყენებიათ.

44. იმავე დღეს სასამართლომ ასევე მოისმინა თარჯიმნის, დ.დ.-ს ჩვენება დაკავებასა და ჩხრეკასთან დაკავშირებით. მან დაადასტურა წინასასამართლო განცხადება. კერძოდ, მან აღნიშნა, რომ ის გამომძიებელმა მიიწვია საქმისწარმოებაში დასახმარებლად და დაკავების დროიდან მომჩივანს უწევდა სათარჯიმნო მომსახურებას. მან დაადასტურა, რომ დაკავების შემდეგ მან მომჩივანს დაუყოვნებლივ გააცნო მისი უფლებები რუსულ ენაზე. მან ასევე გააცნო მომჩივანს მისი უფლებები პირადი სრული ჩხრეკის პროცედურის დროს, დამსწრეების მოწვევის მისი უფლების ჩათვლით, მაგრამ ამ უკანასკნელმა უარი თქვა ამ უფლების გამოყენებაზე და ამის შესახებ წერილობითი შენიშვნა გააკეთა ჩხრეკის ოქმში. მან განაცხადა, რომ ჩხრეკას ესწრებოდნენ გამომძიებელი და სამი თუ ოთხი პოლიციელი და რომ მომჩივანს არანაირი წინააღმდეგობა არ უჩვენებია დაკავების ან ჩხრეკის დროს და ემორჩილებოდა პოლიციის მითითებებს, რომელთაგან ერთ-ერთი იყო გაშიშვლება და ბუქნების გაკეთება. ერთ-ერთი ბუქნის დროს მან დაინახა, რომ მომჩივნის ანუსიდან გამოვიდა ყვითელი ბუშტი შავი თოკით, რომელიც გამოიღეს. მან უარყო, რომ ადგილი ჰქონდა მომჩივნის რაიმე სახის შეურაცხყოფას ან დამცირებას პოლიციელთა მხრიდან.

45. სასამართლომ გამოკითხა მომჩივანი. თავისი მტკიცების გამეორებისას მომჩივანმა აღნიშნა, რომ პოლიციელებს არ უხსენებიათ არც ერთ წინასასამართლო განცხადებაში შავი თოკი, რომელიც გ.ჯ.-მ სავარაუდოდ გამოქაჩა, რათა ნარკოტიკების შემცველი ყვითელი ბუშტი ამოეღო მომჩივნის ანუსიდან. მისი აზრით, ამ შეუსაბამობამ დაადასტურა მოვლენების განვითარების მისი ვერსიის უტყუარობა. შემდეგ მან კვლავ გაიმეორა თავისი წინა განცხადებები და აღნიშნა, რომ ის თავიდანვე თანმიმდევრული იყო არასათანადო მოპყრობისა და ნარკოტიკების ჩადების შესახებ თავის მტკიცებებში.

46. 2009 წლის 18 ივნისს თბილისის საქალაქო სასამართლომ მომჩივანი დამნაშავედ ცნო და მას თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა ოცდასამი წლის ვადით. განაჩენის გამოტანისას სასამართლომ გაითვალისწინა სამი პოლიციელის ჩვენება, რომლებმაც გაჩხრიკეს მომჩივანი და თარჯიმნის ჩვენება, რომელიც ესწრებოდა ჩხრეკას, აგრეთვე შესაბამისი ჩხრეკის შედეგად მოპოვებული ნივთიერი მტკიცებულებები (ნარკოტიკები) და ექსპერტის დასკვნა. სასამართლომ არ გაითვალისწინა ბრალდება, მომჩივნის მიმართ არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით, როგორც დაუსაბუთებელი. სასამართლომ დაასკვნა, რომ დაპატიმრებისა და ჩხრეკის მომჩივნისეული ვერსია გამიზნული იყო სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისთვის თავის ასარიდებლად და რომ მან ვერ წარმოადგინა მტკიცებულება თავისი ბრალდებების დასადასტურებლად. ამასთან, სასამართლომ მიიჩნია, რომ

მომჩივნის ვერსია არ იყო სარწმუნო, რადგან დროებითი მოთავსების ცენტრში გადაყვანის შემდეგ მის სხეულზე აღმოჩენილი მცირე დაზიანებები არ შეესაბამებოდა ძალადობის მასშტაბებს, რომელიც მან სავარაუდოდ განიცადა დაკავების დროს. სასამართლომ ასევე მიიჩნია, რომ არ ჰქონდა საკმარისი საფუძველი დასკვნის გასაკეთებლად, რომ ადგილი ჰქონდა მომჩივნის საპროცესო უფლებების დარღვევას; ამრიგად დაასკვნა, რომ ნარკოტიკები მისი ანუსიდან იქნა ამოღებული შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის სრული დაცვით.

47. იმავე დღეს დამოუკიდებელი გადაწყვეტილებით სასამართლო პროცესის მოსამართლემ დაასკვნა, რომ საქმეზე პასუხისმგებელმა გამომძიებელმა დაარღვია ორი პროცედურული მოთხოვნა: პირველი, მიუხედავად იმისა, რომ მომჩივანი დააკავეს 2008 წლის 27 სექტემბერს, უკრაინის საკონსულო არ იყო ინფორმირებული აღნიშნული დაკავების შესახებ 2008 წლის 3 ოქტომბრამდე, მიუხედავად მოთხოვნისა, რომ შეტყობინება გაიგზავნოს დაკავებიდან 5 საათის განმავლობაში. მეორე, სასამართლო პროცესის მოსამართლემ დაასკვნა, რომ გაურკვეველია, სათანადო წესით ჩააბარეს თუ არა მომჩივანს მისთვის გასაგებ ენაზე ნათარგმნი მის მიმართ ბრალის წაყენების შესახებ გადაწყვეტილება. სასამართლო პროცესის მოსამართლემ ბრძანა, რომ გადაწყვეტილების ასლი გადაგზავნილიყო სამეგრელო-ზემო სვანეთის პოლიციის განყოფილებაში შემდგომი რეაგირებისთვის.

48. საქმის მასალების თანახმად, ოპერატიული ინფორმაცია, რამაც გამოიწვია ჩხრეკა, არ იყო პირველი ინსტანციის სასამართლოსთვის ხელმისაწვდომი საქმის მასალებში.

3. აპელაცია

49. მომჩივნის დამცველებმა მსჯავრდება გაასაჩივრეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოში, ამტკიცებდნენ რა, რომ ის ეყრდნობოდა ჩადებულ მტკიცებულებას და რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ აქვს გამოტანილი ობიექტური დასკვნები. მათ სთხოვეს სასამართლოს, თავიდან გამოეკითხა ყველა მოწმე, კერძოდ, პოლიციელები, რომლებმაც დააპატიმრეს მომჩივანი და თარჯიმანი. იმავე დროს, მათ მოითხოვეს, რომ ზ.ს., რომელიც მომჩივანს აეროპორტში დახვდა, გამოეკითხათ სასამართლოში. ისინი ამტკიცებდნენ, (i) რომ ნარკოტიკების სასამართლო ექსპერტიზის შედეგები არ იყო კანონიერი ძალის მქონე, რადგან ყვითელი ბუშტის ტესტირება არ ჩატარებულა; (ii) რომ სრული ჩხრეკა ჩატარდა ექსპერტის (ექიმის) დასწრების გარეშე, სსსკ-ის შესაბამისი დებულებების დარღვევით; (iii) რომ გადაუდებელი ჩხრეკა, რომელიც ჩატარდა წინასწარი სასამართლო განჩინების არარსებობის პირობებში, იყო უკანონო; (iv) რომ მომჩივანს არ მიუღია არავითარი ახსნა-განმარტება მისი დაპატიმრების შესახებ და არც ერთი დამოუკიდებელი დამსწრე არ იყო მიწვეული პირად ჩხრეკაზე დასასწრებად; (v) რომ მომჩივანს მიაყენეს ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხყოფა დაკავებისა და სრული ჩხრეკის დროს; (vi) რომ სრული ჩხრეკის დროს გამოყენებული მეთოდები წარმოადგენდა არაადამიანურ და ღირსების შემლახავ მოპყრობას; და (vii) რომ მომჩივანი არ იყო უზრუნველყოფილი პროფესიონალი თარჯიმნით საქმისწარმოების განმავლობაში, ან ბრალდებების და სისხლის სამართლის საქმის მასალებიდან სხვა შესაბამისი დოკუმენტების წერილობითი თარგმანით. ამრიგად, დაცვის მხარემ მოითხოვა მომჩივნის გამართლება.

50. 2010 წლის 26 თებერვალს თბილისის სააპელაციო სასამართლომ ძალაში დატოვა მომჩივნის განაჩენი. მან გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნები და მთლიანად უარყო მომჩივნის პრეტენზიები, როგორც დაუსაბუთებელი. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მომჩივნის ბრალეულობა დადგენილია დაკავებისა და ჩხრეკის ოქმის, დამკავებლების და თარჯიმნის ჩვენებების, ექსპერტის დასკვნისა და საქმის მასალებში არსებული სხვა მტკიცებულებების საფუძველზე. სასამართლომ შეისწავლა მომჩივნის მოთხოვნა, პირადი ჩხრეკის ოქმისა და შედეგად ამოღებული ნივთიერი მტკიცებულებების დაუშვებლად ცნობის შესახებ, მაგრამ გადაწყვიტა, რომ ისინი უნდა დარჩენილიყო საქმის მასალებში, რადგან არ არსებობდა ფაქტობრივი და კანონიერი საფუძველი იმის დასადგენად, რომ ნარკოტიკები მას ჩაუდეს, ან ამოღებული იქნა უკანონო მეთოდებით. სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ არსებული სამედიცინო მტკიცებულება არ ამყარებს ფიზიკური ძალადობის ბრალდებებს. ხოლო, რაც შეეხება იმ გარემოებებს, რომელშიც ჩატარდა სრული ჩხრეკა, მათ შორის, სავარაუდო ანალური შემოწმება, სასამართლომ დაადგინა შემდეგი:

„პალატა ვერ მიიღებს დაცვის პოზიციას, ვინაიდან ამ კონკრეტულ საქმეში ო. ბოხონკოს პირადი ჩხრეკა ჩატარდა; [ჩხრეკა] ჩაატარეს იმავე სქესის პირებმა. კანონი არ მოითხოვს ექსპერტის სავალდებულო დასწრებას ან [იმას რომ] ჩხრეკა [ჩატარდეს] ამისთვის განკუთვნილ სპეციალურ ოთახში.

...

ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, მას შემდეგ, რაც ო. ბოხოწკომ ხუთი ბუქნი გააკეთა მათი მოთხოვნით, ვინც ჩხრეკას ატარებდა, ანუსიდან გამოვიდა ყვითელი ბუშტი შავი თოკით, [ხოლო ბუშტი] იქნა გამოღებული შავი თოკის გამოქაჩვით.”

51. 2010 წლის 23 ივლისს საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ უარყო მომჩივნის მიერ შეტანილი საკასაციო საჩივარი, როგორც დაუშვებელი.

D. მოვლენების შემდგომი განვითარება

52. 2012 წლის 9 ოქტომბერს მომჩივანმა კვლავ მიმართა საჩივრით სახალხო დამცველის აპარატს 2008 წლის 27 სექტემბერს პოლიციელთა მხრიდან მის მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის შესახებ. მისი საჩივარი გადაეგზავნა საქართველოს მთავარ პროკურატურას (ყოფილი გენერალური პროკურატურა). 2013 წლის 23 იანვარს თბილისის პროკურატურამ დაიწყო გამოძიება სისხლის სამართლის კოდექსის 332-ე მუხლის (სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება) შესაბამისად. შემდგომში საქმე გადაეცა რაიონულ პროკურატურას. გამოიკითხა მრავალი მოწმე, მათ შორის, პოლიციელები, რომლებმაც განახორციელეს დაკავება და ჩხრეკა, თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის თანამშრომლები, რომლებიც მათ სამსახურებრივ მოვალეობას ასრულებდნენ მომჩივნის დაპატიმრების დღეს, მათ შორის, სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს უსაფრთხოების სამსახურის თანამშრომლები, მესაზღვრეები და საიმეგრაციო ოფიცრები.

53. საქმის მასალების მიხედვით, კვლავ გრძელდება საქმისწარმოება.

შესაბამისი სამართლებრივი ჩარჩო

54. შესაბამისი ეროვნული სამართლებრივი დებულებები, რომლებიც ეხება ხელისუფლების ორგანოების ვალდებულებას, გამოიძიონ არასათანადო მოპყრობის შესახებ ბრალდებები და სასამართლო განხილვის მასშტაბები ასეთ შემთხვევებში, რა სახითაც აღნიშნული დებულებები ძალაში იყო შესაბამის დროს, მოცემულია საქმეში მიქიაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ (N 18996/06, § 54, 2012 წლის 9 ოქტომბერი).

55. 1998 წლის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის შესაბამისი დებულებები, რა სახითაც აღნიშნული დებულებები ძალაში იყო შესაბამის დროს, შემდეგნაირად იკითხება:

„მუხლი 12. პიროვნების ხელშეუხებლობა, მისი პატივისა და ღირსების დაცვა

...

5. დაუშვებელია პროცესის მონაწილეთა თუ სხვა პირთა მიმართ სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში, აგრეთვე მათი პატივისა და ღირსების შემლახავი მეთოდების გამოყენება.

...

7. საგამოძიებო თუ სასამართლო მოქმედების ჩატარებისას აკრძალულია პიროვნების მიმართ მეძიებლობის, მუქარის, შანტაჟის, წამების, ფიზიკური თუ ფსიქიკური ძალადობის სხვა ხერხების გამოყენება...”

მუხლი 13. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა

„...“

2. ჩხრეკა, [ან/და] ამოღება... შეიძლება მხოლოდ მოსამართლის ბრძანებით ან სასამართლოს განჩინებით (დადგენილებით). თუ არსებობს კანონით დადგენილი გადაუდებელი აუცილებლობა, საპროცესო მოქმედება შეიძლება ჩატარდეს მოსამართლის ბრძანების გარეშე, მაგრამ მოსამართლემ უნდა შეამოწმოს მისი კანონიერება და დასაბუთებულობა ჩატარებიდან არა უგვიანეს 24 საათისა. ამასთან, მოსამართლე წყვეტს აღნიშნული საპროცესო მოქმედებებით მიღებული მტკიცებულების დასაშვებობის საკითხს.“

მუხლი 76. ბრალდებულის უფლებები

„...“

2. ბრალდების წაყენებისას ბრალდებულს გადაეცემა მის მშობლიურ ან მისთვის გასაგებ ენაზე თარგმნილი ასლი დადგენილებისა ბრალდებულად პასუხისგებაში მიცემის შესახებ...”

მუხლი 98. სპეციალისტი

„1. სპეციალისტი საჭირო დახმარებას უწევს გამომძიებელს, პროკურორსა და სასამართლოს მტკიცებულებათა აღმოჩენაში, დამაგრებასა და დემონსტრირებაში. სპეციალისტად შეიძლება გამოიძახონ კრიმინალისტი, ექიმი, ფსიქოლოგი, პედაგოგი და სხვა პირები, რომლებსაც აქვთ საჭირო ცოდნა და ჩვევები.“

მუხლი 100. თარჯიმანი

„1. თარჯიმანს იძახებენ, როცა: ...

ბ) ბრალდებულმა ... არ იციან ან სათანადოდ არ იციან სამართალწარმოების ენა.

გ) საჭიროა მეორე ენიდან ითარგმნოს ესა თუ ის წერილობითი ტექსტი...”

მუხლი 101. თარჯიმნის უფლება-მოვალეობანი

„1. თარჯიმანი ვალდებულია: გამოცხადდეს გამომძიებლის, პროკურორის, სასამართლოს გამომძიებელით; ზუსტად და სრულად თარგმნოს ჩვენება და დოკუმენტი; ხელმოწერით დაადასტუროს თარგმანის უტყუარობა მისი მონაწილეობით ჩატარებული საგამომძიებო მოქმედების ოქმსა და სასამართლო სხდომის ოქმში, აგრეთვე სხვა საპროცესო დოკუმენტებში, რომლებიც პროცესის მონაწილეს გადაეცემა...”

მუხლი 102. დამსწრე

„1. დამსწრე მოიწვევა ჩხრეკის, ამოღების ან შემთხვევის ადგილის დათვალიერების ჩატარების ფაქტის, მიმდინარეობისა და შედეგების დასადასტურებლად... ამ ნაწილით გათვალისწინებული საგამომძიებო მოქმედების ჩატარებამდე გამომძიებელი ან პროკურორი ვალდებულია დამსწრის მოწვევის უფლება... განუმარტოს [ექვმიტანილს/ბრალდებულს]...”

2. ექვმიტანილს, ბრალდებულს ან განსასჯელს ... მოთხოვნის შემთხვევაში, დამსწრის მოსაწვევად მიეცემა გონივრული ვადა, მაგრამ არანაკლებ ერთი საათისა.

...

4. აღნიშნული საგამომძიებო მოქმედების ჩატარება შესაძლებელია დამსწრის გარეშე, მხოლოდ გადაუდებელ შემთხვევებში, როდესაც არსებობს ადამიანის სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის ხელყოფის ან მტკიცებულებათა დაზიანება-განადგურების ან გადამალვის რეალური საფრთხე... საფრთხის აღმოფხვრისთანავე ექვმიტანილი და ბრალდებული სარგებლობენ ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრული უფლებებით...”

მუხლი 111. დაუშვებელი მტკიცებულება

„1. მტკიცებულება დაუშვებლად მიიჩნევა, თუ იგი მიღებულია:

ა) იმ თანამდებობის პირის ან ორგანოს მიერ, რომელიც უფლებამოსილი არ არის;

...

გ) კანონით დადგენილი წესის დარღვევით, აგრეთვე ძალადობის, მუქარის, მოტყუების, შანტაჟის, პიროვნების აბუჩად აგდების ან სხვა უკანონო მეთოდის გამოყენებით;

4. დაუშვებლად მიჩნეული მტკიცებულება ამოიღება სისხლის სამართლის საქმიდან...”

მუხლი 290. მოსამართლის ბრძანებით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედება

„...“

2. ამოღება, ჩხრეკა, ... გადაუდებელ შემთხვევაში შეიძლება ჩატარდეს მოსამართლის ბრძანების გარეშეც, გამომძიებლის, პროკურორის დადგენილებით... რის შესახებაც მოსამართლეს ... პროკურორმა უნდა აცნობოს 24 საათის განმავლობაში და უნდა გადასცეს სისხლის სამართლის საქმის მასალები, რომლებიც ასაბუთებს საგამოძიებო მოქმედებათა ჩატარების აუცილებლობას... მოსამართლე ამოწმებს სასამართლო გადაწყვეტილების გარეშე ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების კანონიერებას ... და გამოაქვს დადგენილება:

ა) ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების კანონიერად ცნობის შესახებ; ან

ბ) ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების უკანონოდ ცნობის და ამ მოქმედებით მიღებულ მტკიცებულებათა დაუშვებლობის შესახებ.

...

4. გადაუდებელია შემთხვევა, როდესაც: არსებობს დანაშაულის კვალისა და ნივთიერი მტკიცებულების მოსპობისა და დაკარგვის რეალური საშიშროება, ან როცა პირს დანაშაულის ფაქტზე წაასწრებენ; საქმისათვის საჭირო საგნები და დოკუმენტები აღმოჩენილია სხვა საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისას (შემთხვევის ადგილის დათვალიერება, საგამოძიებო ექსპერიმენტი, შემოწმება) ან შეუძლებელია მოსამართლის ბრძანების მიღება მისი ადგილზე არყოფნის გამო.

...

7. ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევებში [ზემოთ], სასამართლო სხდომის ოქმი არ დგება. მოსამართლე უფლებამოსილია შუამდგომლობა განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

მუხლი 293. მოსამართლის ბრძანება საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესახებ

„...“

3. მოსამართლის დადგენილება ... ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების კანონიერად ცნობის შესახებ მისი გამოცემიდან [72] საათში შეიძლება გასაჩივრდეს სააპელაციო სასამართლოში...”

მუხლი 321. დამსწრის და სხვა პირთა მონაწილეობა ამოღების ან ჩხრეკის დროს

„1. ამოღების ან ჩხრეკის დროს ექმიტანილის [ან] ბრალდებულის ... მიერ ამ კოდექსით დადგენილი წესით შეიძლება მოწვეულ იქნეს დამსწრე (არა უმეტეს ორისა).“

მუხლი 325. პირადი ჩხრეკა და ამოღება

„1. ... გამომძიებელს ან პროკურორს უფლება აქვს ამოიღოს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგანი ან დოკუმენტი, რომელიც აღმოჩენილია პირის ტანსაცმელზე, მის ხელთ არსებულ ნივთებში ან სხეულზე.

...

3. მოსამართლის ბრძანების ან სასამართლო განჩინების (დადგენილების) გარეშე პირადი ჩხრეკა ან ამოღება შეიძლება შემდეგ შემთხვევებში:

ა) თუ ... ექსპერტიზის შეპყრობისას არსებობს საკმარისი საფუძველი ვარაუდისათვის, რომ მას თან აქვს

იარაღი ან ცდილობს თავიდან მოიშოროს მტკიცებულება...

ბ)პოლიციაში ექვმიტანილის მიყვანის შემდეგ დაკავების ოქმის შედგენისას...

გ) ბრალდებულის დაპატიმრებისას...

დ) თუ საკმარისი საფუძველი არსებობს ვარაუდისათვის, რომ ამოღების ან ჩხრეკის ჩატარების ადგილას მყოფი პირი მაღავს ამოსაღებ საგანს ან დოკუმენტს.

4. პირადი ჩხრეკა და პირისაგან საგნის, ნივთისა თუ დოკუმენტის ამოღება, რასაც თან სდევს გაშიშვლება, უნდა ჩატაროს იმავე სქესის თანამდებობის პირმა, ასევე იმავე სქესის სპეციალისტმა თუ ის მოწვეულია.

მუხლი 350. შემოწმების საფუძველი და მიზანი

„შემოწმება ტარდება იმ შემთხვევაში, თუ საჭიროა:

ა) აღმოაჩინონ ადამიანის სხეულზე საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ნიშანი ან თავისებურება, რისთვისაც ექსპერტიზა საჭირო არ არის;

ბ) ინსტრუმენტული კვლევის მეთოდებით გამოავლინონ ალკოჰოლური, ნარკოტიკული, ტოქსიკური სიმთვრალის ან სხვა ფიზიოლოგიური მდგომარეობა, თუ ამისათვის ექსპერტიზა საჭირო არ არის.”

მუხლი 354. გამომძიებლის ან პროკურორის მიერ შემოწმების ჩატარების წესი

„...“

3. შემოწმებას, რომელიც დაკავშირებულია სხეულის გაშიშვლებასთან ან ადამიანის სხეულზე ძალადობის კვალის გამოვლენასთან ..., გამომძიებლის ან პროკურორის დავალებით, ატარებს ექიმი. ექიმს უფლება აქვს დაათვალიეროს შესამოწმებელი პირის სხეული, ჩატაროს საჭირო გაზომვა და გამოიყენოს გასინჯვის ინსტრუმენტული მეთოდი. თუ შემოწმება ითვალისწინებს გაშიშვლებას, სპეციალისტი უნდა იყოს იმავე სქესის, რომელი სქესისაც არის შესამოწმებელი.“

56. 2012 წლის 1 იანვარს ძალაში შევიდა ახალი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი. ახალი კოდექსის 310(ე)-ე მუხლის მიხედვით,

„განაჩენი ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო გადაისინჯება, თუ:... ე) არსებობს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს, კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება (განჩინება), რომელმაც დაადგინა ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის ან მისი ოქმების დარღვევა ამ საქმესთან დაკავშირებით, და ეროვნული სასამართლოს გადაწყვეტილება დაფუძნებულია ამ დარღვევაზე.”

57. ახალი კოდექსის 311-ე მუხლის თანახმად, სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ხელახლა აღძვრისა და მასთან დაკავშირებული საბოლოო შიდასახელმწიფოებრივი გადაწყვეტილების გადასინჯვის მოთხოვნის წარდგენის ვადა 310-ე მუხლის (ე) ქვეპუნქტის მიხედვით არის ერთი წელი იმ დღიდან, როდესაც სასამართლოს შესაბამისი გადაწყვეტილება საბოლოო გახდა.

კანონმდებლობა

I. კონვენციის მე-3 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

58. კონვენციის მე-3 მუხლზე დაყრდნობით, მომჩივანმა იჩივლა, რომ მას პოლიციამ მიაყენა ფიზიკური და ფსიქოლოგიური შეურაცხყოფა, როდესაც ის დააკავეს და გაჩხრიკეს 2008 წლის 27 სექტემბერს და რომ შესაბამისმა ორგანოებმა ვერ ჩაატარეს არასათანადო მოპყრობის შესახებ მისი ბრალდებების გამოძიება. ამასთან დაკავშირებით მან განაცხადა, რომ მის მიმართ ჩატარებული სრული ჩხრეკის მეთოდი უტოლდებოდა არაადამიანურ და დამამცირებელ მოპყრობას. კონვენციის მე-3 მუხლი შემდეგნაირად იკითხება:

„ადამიანის წამება, არაადამიანური თუ დამამცირებელი დასჯა ან მასთან ასეთი მოპყრობა დაუშვებელია.“

A. მისაღებობა

1. მხარეთა არგუმენტები

59. მთავრობამ აღნიშნა, რომ მომჩივანმა ვერ დაიცვა ექსტრემიზმი ვადა მე-3 მუხლის შესაბამისად წარდგენილ მის პრეტენზიებთან მიმართებაში. მათ ჩათვალეს, რომ პროკურორის 2008 წლის 17 ოქტომბრის უარით, მისი საჩივრების დაკმაყოფილებასა და არასათანადო მოპყრობის შესახებ ბრალდებების გამო გამოძიების დაწყებაზე (იხ. პარაგრაფი 23-ზემით), მას უნდა გაეცნობიერებინა სისხლისსამართლებრივი საშუალებების არაეფექტურობა. ისინი ასევე ამტკიცებდნენ ამასთან დაკავშირებით, რომ მომჩივნის მიმართ სისხლის სამართლის პროცესი არ იყო სამართლებრივი დაცვის ქმედითი საშუალება, რადგან მისი ფარგლები შეზღუდული იყო მის მიმართ წამოყენებული ბრალდებით.

60. მომჩივანი არ დაეთანხმა მთავრობის მტკიცებას და აღნიშნა, რომ მე-3 მუხლის სავარაუდო დარღვევა წარმოადგენს განგრძობად გარემოებას, რადგან დღემდე მისთვის ხელმისაწვდომი არ ყოფილა სამართლებრივი დაცვის არანაირი შიდასახელმწიფოებრივი საშუალება. კერძოდ, უარი ეთქვა არასათანადო მოპყრობის შესახებ მისი ბრალდებების სისხლისსამართლებრივ გამოძიებას და უფრო მეტიც, არც ერთი სისხლის სამართლის პროცესი არ აღმოჩნდა შედეგის მომტანი მისი საჩივრისთვის. ამ მიზეზით ის ამტკიცებდა, რომ ექსტრემიზმი ვადის ათვლა დაიწყო მას შემდეგ, რაც მის საქმეზე უზენაესი სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება იქნა მიღებული.

2. სასამართლოს შეფასება

61. სასამართლო აღნიშნავს, რომ პრინციპში, მომჩივნის საჩივარი კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად შედგება ორი ნაწილისგან: პირველი, ფიზიკური შეურაცხყოფის ბრალდება დაკავების დროს და შესაბამისი ორგანოების მიერ გამოძიების ჩაუტარებლობა ამასთან დაკავშირებით და მეორე, მის მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობა – სრული ჩხრეკის ჩატარების მეთოდის შედეგად და ამ კონკრეტული ბრალდების გამოუძიებლობა (იხ. პარაგრაფები 19-21-ზემით). სასამართლო ზემოაღნიშნულ ორ ასპექტთან დაკავშირებით ცალ-ცალკე განიხილავს მთავრობის არგუმენტებს მიუღებლობის შესახებ.

a. დაკავების დროს ფიზიკური შეურაცხყოფის ბრალდებებთან დაკავშირებით

62. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივანმა პირველად 2008 წლის 3 ოქტომბერს წარუდგინა მისი პატიმრობის განმავლობაში არასათანადო მოპყრობის ბრალდებები საგამომიებო ორგანოებს, როდესაც მისი ადვოკატი დაუკავშირდა გამომძიებელს და მოითხოვა მომჩივნის სამედიცინო შემოწმება; თუმცა, მისი მოთხოვნა არ იქნა გათვალისწინებული (იხ. პარაგრაფები 17-18-ზემით). 2008 წლის 6 ოქტომბერს მომჩივანმა გაიმეორა თავისი საჩივარი გამომძიებელთან გამოკითხვის დროს, მაგრამ უშედეგოდ (იხ. პარაგრაფი 19-ზემით). 2008 წლის 13 ოქტომბერს მან სთხოვა პროკურატურას, რომ აღედრათ სისხლის სამართლის საქმე შესაბამისი პოლიციელების მიმართ (იხ. პარაგრაფი 20-ზემით), მაგრამ კომპეტენტურმა პროკურორმა 2008 წლის 17 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით უარყო მისი მოთხოვნა (იხ. პარაგრაფი 23-ზემით). აღნიშნული უარის მიმართ სააპელაციო საჩივარი 2008 წლის 28 ოქტომბერს გაგზავნილი იქნა გენერალურ პროკურატურაში, მაგრამ არანაირი პასუხი არ მიუღიათ (იხ. პარაგრაფი 24-ზემით). წერილები და საჩივრები შესაბამისად გაეგზავნა შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექციას (იხ. პარაგრაფი 28-ზემით), საქართველოს პრეზიდენტს, სახალხო დამცველის აპარატს და უკრაინის საკონსულოს, მაგრამ უშედეგოდ (იხ. იქვე). ამ ფონზე და იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ სასამართლოში საჩივარი ვერ იქნებოდა წარდგენილი არასათანადო მოპყრობის შესახებ საჩივრების დაკმაყოფილებაზე პროკურორის 2008 წლის 17 ოქტომბრის უარის მიმართ, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ამ უარსა და გამომდინარე, მომჩივანს უნდა სცოდნოდა, რომ გამოძიება არ დაიწყებოდა მისი ბრალდებების განსახილველად და რომ არც მომავალისთვის არ იარსებებდა ამის რაიმე რეალური პერსპექტივა. აქედან გამომდინარე, ექსტრემიზმი ვადის ათვლა დაიწყო 2008 წლის 17 ოქტომბერს, ხოლო საჩივარი სასამართლოში არ იქნა შეტანილი 2011 წლის 20 იანვრამდე.

63. მომჩივანი ირწმუნებოდა, რომ მის მიმართ შემდგომ ჩატარებული სასამართლო პროცესი წარმოადგენდა სამართლებრივი დაცვის ქმედით საშუალებას კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე წამოყენებულ მის საჩივართან დაკავშირებით. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოსამართლეებს არ ჰქონდათ უფლებამოსილება, რომ გაეცათ ბრძანება მომჩივნის ბრალდებების წინასწარი გამოძიების შესახებ, ან პროკურორისთვის მიეცათ აღნიშნულის შესრულების მითითება. ამასთან დაკავშირებით სასამართლო იმეორებს თავის დასკვნებს საქმეზე *მანუკიანი საქართველოს წინააღმდეგ* ((dec.) no 49448/08, § 35, 2016 წლის 3 მაისი; იხილეთ ასევე საქმე *ფარჯიანი საქართველოს წინააღმდეგ*, (dec.) no 57047/08, §§ 33-34, 2018 წლის 15 მაისი), რომელზეც სასამართლომ დაადგინა, რომ მომჩივნის წინააღმდეგ საქმის სასამართლო განხილვას არ შეეძლო, მოეხდინა უშუალოდ სადავო საქმის ვითარების სამართლებრივი დაცვის საშუალებით უზრუნველყოფა, რათა ჩათვლილიყო, რომ ეფექტურია, დაცვის შიდასამართლებრივი საშუალებების ამოწურვის მიზნით, კონვენციის 35-ე მუხლის შესაბამისად. სასამართლომ მიიჩნია, რომ წინამდებარე საქმეში არ გამოვლენილა შესაბამისი განსხვავებები *მანუკიანის* საქმესთან შედარებით და ვერ ხედავს სხვაგვარად დადგენის საფუძველს.

64. და ბოლოს, რაც შეეხება გამოძიებას, რომელიც დაიწყო 2013 წლის 23 იანვარს, 2012 წლის 9 ოქტომბრის საჩივრის შედეგად (იხ. პარაგრაფი 52-ზემოთ), სასამართლომ შეამჩნია, რომ ამ ეტაპზე მომჩივანს არ წარუდგენია რაიმე ახალი ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც შეიძლება უზრუნველყოფილიყო საწყისი ექვსთვიანი ვადის გადასინჯვა (იხ. საქმე *მანუკიანი საქართველოს წინააღმდეგ* (dec.), no. 53073/07, § 32, 2012 წლის 9 ოქტომბერი, მასზე შემდგომი მითითებებით). ის, რაიმე ახლად განვითარებული მოვლენების შესახებ მითითების გარეშე, უბრალოდ დაუკავშირდა ხელისუფლების ორგანოებს, რომ აეძულებინა ისინი დაგვიანებული ქმედებები განეხორციელებინათ, სამ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში წყნარად ყოფნის შემდეგ.

65. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, სასამართლო ადგენს, რომ მომჩივნის საჩივარი, რამდენადაც ეს ეხება პოლიციელების მიერ ფიზიკურ შეურაცხყოფას დაკავების დროს და ხელისუფლების ორგანოების მიერ შემდგომი გამოძიების ჩაუტარებლობას, მიუღებელია ექვსთვიანი ვადის წესის შეუსრულებლობის გამო და უარყოფილი უნდა იქნეს კონვენციის 35-ე მუხლის 1-ლი და მე-4 პუნქტების შესაბამისად.

b. სრული ჩხრეკის ჩატარების წესთან დაკავშირებით

66. რაც შეეხება საჩივრის მეორე ასპექტს კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე, სასამართლო, მის მიერ ზემოთ გაკეთებული დასკვნის შესაბამისად (იხ. პარაგრაფი 62-ზემოთ), აღნიშნავს, რომ 2008 წლის 17 ოქტომბერს მომჩივნისთვის უკვე აშკარა უნდა ყოფილიყო, რომ არ არსებობდა სისხლის სამართლის გამოძიების დაწყების რაიმე რეალური პერსპექტივა სრული ჩხრეკის აღნიშნულ გარემოებებთან და წესთან დაკავშირებით. ამასთან, სასამართლო უყურადღებოდ ვერ დატოვებს იმ ფაქტს, რომ სადავო საგამოძიებო ღონისძიება – სრული ჩხრეკა, რომელიც სავარაუდოდ ჩატარდა ღირსების შემლახავი და დამამცირებელი წესით, უნდა ყოფილიყო გამოკვლეული (იხილეთ ამასთან დაკავშირებით, სსსკ-ის 111-ე მუხლი, როგორც ის ციტირებულია 55-ე პარაგრაფში ზემოთ) და ფაქტობრივად, ეროვნულმა სასამართლოებმა გამოიკვლიეს კიდევ, მომჩივნის მიმართ ჩატარებული სასამართლო პროცესის დროს (იხ. პარაგრაფები 39-41, 46 და 50-ზემოთ). სასამართლო აღნიშნავს, რომ 2008 წლის 17 ოქტომბერს პროკურორის მიერ მისი ბრალდებების უარყოფის ფაქტი ხელს არ უშლიდა ეროვნულ სასამართლოებს, გამოეკვლიათ ეს ბრალდებები საქმის სასამართლო განხილვის პროცესში (იქვე). ასეთ ვითარებაში მომჩივანმა გონივრულად იმოქმედა, როდესაც დაელოდა საქმის სასამართლოში განხილვის დასრულებას, რომ საჩივარი შეეტანა სასამართლოში და შესაბამისად, შეასრულა კონვენციის 35-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ექვსთვიანი ვადის წესი (იხილეთ წამების საფუძველზე მიღებული აღიარების ბრალდებებთან დაკავშირებით, საქმე *კავერზინი უკრაინის წინააღმდეგ*, no. 23893/03, § 99, 2012 წლის 15 მაისი, და საქმე *ზამფერესკო უკრაინის წინააღმდეგ*, no. 30075/06, § 41, 2012 წლის 15 ნოემბერი).

67. სასამართლო ამრიგად მიიჩნევს, რომ მომჩივნის საჩივრის ეს ნაწილი კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად არ იყო შეტანილი ვადის დარღვევით. ამიტომ, მთავრობის მოთხოვნა მიუღებლობის შესახებ არ უნდა დაკმაყოფილდეს. სასამართლო ასევე მიიჩნევს, რომ საჩივრის ეს ნაწილი არ არის აშკარად დაუსაბუთებელი კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3(a) პუნქტის მნიშვნელობის ფარგლებში. ის არ არის მიუღებელი რაიმე სხვა საფუძველით. ამიტომ ის მისაღებად უნდა გამოცხადდეს.

B. საქმის არსებითი მხარე

1. მხარეთა არგუმენტები

68. მომჩივანმა განაცხადა, რომ 2008 წლის 27 სექტემბერს სრული ჩხრეკა ჩატარდა კონვენციის მე-3 მუხლის საპირისპირო წესით. მან აღნიშნა, რომ სრული ჩხრეკა ჩატარდა რამდენიმე პოლიციელის თანდასწრებით, რომლებიც დასცინოდნენ მას და მობილურ ტელეფონებზე იწერდნენ. ის აიძულეს გაშიშვლებულიყო, გადახრილიყო და ჩაცუცქულიყო. შემდეგ მას ჩაუტარდა ანალური შემოწმება, რომელიც ჩაატარა არაუფლებამოსილმა პირმა, მამრობითი სქესის პოლიციელმა, ექსპერტის ჩარევის გარეშე, რომელმაც რამდენჯერმე შეაღწია მის ანუსში. ამრიგად, მომჩივანმა ჩათვალა, რომ ჩხრეკის დროს გამოყენებული მეთოდებით შელახული იქნა მისი ადამიანური ღირსება. მან შემდგომ მოახდინა იმ ფაქტის მხილება, რომ არ ჩატარებულა ეფექტური გამოძიება ჩხრეკის გარემოებებთან დაკავშირებით, მიუხედავად ბრალდებების სერიოზულობისა და სიმძიმისა. რაც შეეხება 2013 წელს დაწყებულ საქმისწარმოებას, მან უბრალოდ განაცხადა, რომ მას არანაირი შედეგი არ მოუტანია.

69. მთავრობამ გააპროტესტა მომჩივნის მიერ წარმოდგენილი მოვლენების განვითარების ვერსია. კერძოდ, მათ განაცხადეს, რომ პირად ჩხრეკას დანაშაულის პრევენციის ლეგიტიმური მიზანი ჰქონდა, რომ ის დაექვემდებარა სრულ ჩხრეკას მხოლოდ სამი მამრობითი სქესის პოლიციელის და თარჯიმნის თანდასწრებით; რომ განსახილველ შემთხვევაში საჭირო არ ყოფილა ექსპერტის გამოძახება სრულად ჩხრეკის დროს, იმის გათვალისწინებით, რომ არანაირი სამედიცინო ჩარევა არ ყოფილა საჭირო და მისი ანუსის ვიზუალური შემოწმება ჩაატარა უფლებამოსილმა გამომძიებელმა შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის სრული დაცვით; რომ პოლიციას ჩხრეკის პროცედურის დროს არ გამოუყენებია იძულებითი საშუალებები, რადგან მომჩივანმა შეასრულა მათი მითითებები, რომ გაეკეთებინა ბუქნები; სრული ჩხრეკა არ ჩაუწერიათ და მომჩივნისთვის არ დაუცინიათ. მთავრობა ამტკიცებდა, რომ ასეთ გარემოებებში ტანჯვა, რომელიც სავარაუდოდ მიაღწა სრული ჩხრეკის დროს მომჩივანს, ვერ აღწევდა სისასტიკის მინიმალურ დონეს კონვენციის მე-3 მუხლის მოქმედების სფეროში მოსახვედრად. საჩივრის პროცედურულ ნაწილთან დაკავშირებით ისინი აცხადებდნენ, რომ საქმისწარმოება ხელახლა დაიწყო და კვლავაც მიმდინარეობდა.

2. სასამართლოს შეფასება

70. მომჩივნის ჩხრეკის ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო ანგარიშის არსებობის გათვალისწინებით, სასამართლო მიიჩნევს მიზანშეწონილად, პირველ რიგში შეისწავლოს მომჩივნის საჩივრის პროცედურული მხარე.

a. გამოძიების სავარაუდო არაადეკვატურობა

(i) ზოგადი პრინციპები

71. კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად საპროცესო ვალდებულების პრინციპები, რომ გამოძიებული იქნეს წამებისა და არასათანადო მოპყრობის ბრალდებები, ახლო წარსულში შეჯამებული იქნა საქმეებში *ჯერონოვიჩი ლატვიის წინააღმდეგ* ([GC], no. 44898/10, §§ 103-07, 2016 წლის 5 ივლისი) და *ბოუიდი ბელგიის წინააღმდეგ* ([GC], no. 23380/09, §§ 114-23, ECHR 2015).

(ii) აღნიშნული პრინციპების გამოყენება

72. სასამართლომ დაადგინა, რომ მომჩივნის ბრალდებები, ერთობლივად, წარმოადგენდა სადავო პრეტენზიას არასათანადო მოპყრობის შესახებ, რომელიც იწვევს კონვენციის მე-3 მუხლით გათვალისწინებულ საპროცესო ვალდებულებას სახელმწიფოსთვის, რომ ჩაატაროს აღნიშნული ბრალდებების ეფექტური გამოძიება (შეადარეთ, საქმე *ო.რ. და ლ.რ. მოლდოვის რესპუბლიკის წინააღმდეგ*, no. 24129/11, § 60, 2018 წლის 30 ოქტომბერი; იხილეთ, ასევე, საქმე *ვალაშინასი ლიეტუვას წინააღმდეგ*, no. 44558/98, § 117, ECHR 2001VIII; და საქმე *იანკოვი ბულგარეთის წინააღმდეგ*, no. 39084/97, § 110, ECHR 2003XII (ამონარიდები), როდესაც სასამართლომ დაადგინა, რომ სრულად ჩხრეკის ერთი ცალკეული შემთხვევა კი შეიძლება გაუტოლდეს ღირსების შემლახავ მოპყრობას, იმ მეთოდის გათვალისწინებით, თუ როგორ ჩატარდა ის, განსაკუთრებით, თუ ის მიზნად ისახავს შეურაცხყოფასა და დამცირებას).

73. იმასთან დაკავშირებით კი, რეალურად ჩატარდა თუ არა ასეთი გამოძიება, სასამართლო აღნიშნავს,

რომ მიუხედავად მომჩივნის 2008 წლის 6 ოქტომბრის დეტალური განცხადებისა, სრული ჩხრეკისა და ანალური შემოწმების გარემოებებთან და მათი ჩატარების სავარაუდო მეთოდთან დაკავშირებით (იხ. პარაგრაფი 19-ზემოთ) და მიუხედავად მისი ადვოკატების 2008 წლის 13 ოქტომბრის საჩივრისა, რომლებიც იმეორებდნენ თავიანთი კლიენტის ბრალდებებს დეტალურად (იხ. პარაგრაფები 20-21-ზემოთ), მომჩივნის სისხლისსამართლებრივი საჩივარი უარყოფილ იქნა რამდენიმე დღის შემდეგ, 2008 წლის 17 ოქტომბერს, შემოკლებული დასაბუთების საფუძველზე, რაიმე საგამომიებო მოქმედებების გატარების გარეშე. რაც შეეხება ჩხრეკას, პროკურორმა უბრალოდ დაასკვნა, რომ, რადგან ეს იყო სრული ჩხრეკა და არა პირადი შემოწმება, სსსკ-ის კანონიერი მოთხოვნები დაკმაყოფილებული იქნა (იხ. პარაგრაფი 23-ზემოთ). მომჩივნის შემდგომი საჩივარი დარჩა უპასუხოდ და შეუძლებელი იქნა სასამართლოს გზით გასაჩივრება.

74. აქედან გამომდინარე, ცხადია, რომ მომჩივნის სისხლისსამართლებრივ საჩივარზე რეაგირებისთვის არ ჩატარებულა გამოძიება, რომელიც დააკმაყოფილებდა კონვენციის მოთხოვნებს ეფექტურობის შესახებ. ინფორმაცია, 2013 წლის 23 იანვარს საქმეზე წარმოების განახლებისა და მთავრობის მტკიცების შესახებ, რომ ის კვლავ მიმდინარეობს (იხილეთ პარაგრაფები 52-დან 53-ზემოთ), ვერ მოახდენს ზემოქმედებას ამ დასკვნაზე, რადგან აღნიშნული გამოძიება განახლდა გაუმართლებელი და აუხსნელი დაგვიანებით და არ გამოიღო კონკრეტული შედეგები. ამრიგად, გამოძიების პირველი ეტაპის არაეფექტურობამ და სისხლის სამართლის საქმისწარმოების მეორე ეტაპის დაგვიანებით დაწყებამ, საერთო ხანგრძლივობით, უკვე ზიანი მიაყენა განმეორებით დაწყებული საქმისწარმოების პოტენციურ ეფექტურობას, რამაც სასამართლო მიიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ გამოძიება არაეფექტური იყო კონვენციის მე-3 მუხლის მიზნებისთვის (იხ. საქმე *ნიკოლაი ვირგილიუ ტანასე რუმინეთის წინააღმდეგ* [GC], no. 41720/13, § 171, 2019 წლის 25 ივნისი; იხილეთ ასევე საქმე *გოგუაძე საქართველოს წინააღმდეგ* [Committee], no. 40009/12, § 52, 2019 წლის 27 ივნისი, მასზე შემდგომი მითითებებით).

75. მიუხედავად იმისა, რომ უმეტეს შემთხვევაში ზემოხსენებული საკმარისი იქნებოდა დასკვნის გასაკეთებლად იმის შესახებ, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად ეფექტურ გამოძიებასთან დაკავშირებული საპროცესო მოვალეობის დარღვევას, განსახილველ შემთხვევაში სასამართლო საჭიროდ მიიჩნევს, დამატებით გადაამოწმოს, მომჩივნის ნარკოტიკების ბრალდების შესახებ საქმის სასამართლოში განხილვის დროს განვითარებულ რაიმე მოვლენებს ხომ არ შეეძლო გავლენა ჰქონოდა ზემოაღნიშნული კონვენციის საკითხის მისეულ შეფასებაზე. ეს იმიტომ, რომ, როგორც ზემოთ გაკეთდა დასკვნა, საქმის სასამართლო განხილვა მისთვის იყო ხელმისაწვდომი ფორუმში, რომ გაეჟღერებინა მისი ჩივილები ჩხრეკის ჩატარების წესთან დაკავშირებით. მართალია, მომჩივნის მიმართ სისხლის სამართლის საქმისწარმოების კონტექსტში ეროვნულ სასამართლოებს ეკისრებოდათ სამართლებრივი ვალდებულება, გამოეკვლიათ, იყო თუ არა ჩხრეკის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულებები არაადამიანური ან/და ღირსების შემლახველი მოპყრობის შედეგად მიღებული (იხ. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-12 და 111-ე მუხლები, რომლებიც ციტირებულია 55-ე პარაგრაფში ზემოთ), იმ შესაძლებლობის გარეშე, რომ მათ ასევე შეეძლოთ პასუხისმგებლობა დაეკისრებინათ ნებისმიერი მოძალადისთვის, თუ ასეთი არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობა გამოვლინდებოდა. ამასთან, არ შეიძლება გამოირიცხოს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნას ამ საკითხზე მომჩივნის მიმართ სისხლის სამართლის საქმისწარმოებისას შეიძლება გამოეწვია დამოუკიდებელი საქმისწარმოების წამოწყება მოძალადის წინააღმდეგ. ნებისმიერ შემთხვევაში, პოტენციური შესაძლებლობა, რომ მომჩივნის საქმის სასამართლოში განხილვამ შეიძლება გამოიწვიოს შესაბამისი ფაქტების დადგენა, რომელიც ეხება ჩხრეკას და ნებისმიერი პასუხისმგებელი პირის იდენტიფიკაციას, საკმარისი საფუძველია აღნიშნული საქმის სასამართლო განხილვის მიმდინარეობის გასათვალისწინებლად მომჩივნის საჩივრის განხილვის დროს, რომელიც შეეხება ხელისუფლების ორგანოების მიერ მათი საპროცესო მოვალეობების სავარაუდო შეუსრულებლობას მე-3 მუხლის შესაბამისად.

76. საქმის სასამართლოში განხილვის დროს განვითარებულ მოვლენებსა და მომდევნო სააპელაციო საქმისწარმოებასთან დაკავშირებით სასამართლო აღნიშნავს, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა დაასკვნეს, რომ არსებული სამედიცინო მტკიცებულებები არ ამყარებდა მომჩივნის ბრალდებებს ძალადობის შესახებ, მათ უბრალოდ გამოტოვეს ის ფაქტი, რომ მომჩივნის მიერ სათანადო სამედიცინო შემოწმების ჩატარების მინიმუმ ორი მოთხოვნა იქნა უარყოფილი ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოების მიერ (იხ. პარაგრაფები 17-18-დან 25-ზემოთ). ასევე, სასამართლოებმა ყურადღება გაამახვილეს მომჩივნის სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის ფიზიკურ ასპექტზე და არ გაითვალისწინეს ფსიქოლოგიური ზემოქმედება, რომელიც სავარაუდო მოპყრობას შეიძლება მოეხდინა მასზე. უფრო მეტიც, ეროვნულმა სასამართლოებმა არცერთ ეტაპზე არ განიხილეს, გამოყენებული იქნა თუ არა

სრული ჩხრეკა, როგორც უკიდურეს შემთხვევაში გამოსაყენებელი საშუალება, ჩაატარა თუ არა ის გაწვრთნილმა პერსონალმა მომჩივნის პირადი ცხოვრების საიდუმლოებისა და ღირსების გათვალისწინებით (იხ. *იანკოვის საქმე*, § 100 და *ვალაშინასის საქმე*, § 117, ორივე ციტირებულია ზემოთ; იხილეთ, ასევე, საქმე *ვეინრაითი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ*, no. 12350/04, § 42, ECHR 2006X). ამასთან, ამ ელემენტებს ჰქონდათ გადამწყვეტი მნიშვნელობა, რათა შეფასებულიყო მე-3 მუხლის თავსებადობა იმ მოპყრობასთან, რომელსაც დაექვემდებარა მომჩივანი (იხ. საქმე *ვიკტორკო პოლონეთის წინააღმდეგ*, no. 14612/02, § 53, 2009 წლის 31 მარტი, მასში შემდგომი მითითებებით და *ვეინრაითის საქმე*, ციტირებული ზემოთ, § 42). ამასთან დაკავშირებით სასამართლო მიიჩნევს, რომ საჭირო იყო ზემოხსენებული ელემენტების უფრო მეტი ყურადღებით შეფასება, განსაკუთრებით იმის გათვალისწინებით, რომ ჩხრეკა ჩატარდა წინასწარი სასამართლო განჩინების არარსებობის პირობებში.

77. ამასთანავე მნიშვნელოვანია, რომ პოლიციელების მიერ წარმოდგენილი ჩხრეკის გარემოებების ვერსიის მიღებისას, განსაკუთრებით ანალურ შემოწმებასთან დაკავშირებით, ეროვნულმა სასამართლოებმა არ გაითვალისწინეს წინასასამართლო და საქმის არსებითი განხილვის დროს წარმოდგენილი მტკიცებულებების შეუსაბამობა (იხილეთ, მაგალითად, პარაგრაფი 41 ზემოთ). ამრიგად, შესაბამის პოლიციელებს არასდროს უხსენებიათ თავიანთ წინასასამართლო რომელიმე განცხადებაში შავი თოკი და ყვითელი ბუშტის ამოღება შეღწევის გარეშე. ფაქტობრივად, ჩხრეკის ოქმშიც კი მხოლოდ ყვითელი ბუშტი იყო ნახსენები (იხილეთ პარაგრაფი 7 ზემოთ; იხილეთ ასევე ჩხრეკის შედეგების კანონიერად ცნობის მიზნით პროკურორის მიმართვა პირველი ინსტანციის სასამართლოსადმი, რომელიც მითითებულია 29-ე პარაგრაფში ზემოთ). სასამართლოს აზრით, ამისთვის საჭიროა დამატებითი გამოკვლევა, რადგან შავი თოკის გარეშე, როგორც ჩანს, მომჩივნის ანუსიდან ყვითელი ბუშტის მიღება ფაქტობრივი შეღწევის გარეშე უბრალოდ შეუძლებელი იქნებოდა. მით უფრო, რომ ყვითელი ბუშტი, შავი თოკით თუ მის გარეშე, გაქრა მომჩივნის საქმის მასალებიდან, რამაც რეალურად წარმოქმნა კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი სირთულე მოცემულ საქმეში და მოითხოვა, ყველა არსებული გარემოების გათვალისწინებით, საკმაოდ დელიკატური შეფასება. და ბოლოს, რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, საკმაოდ შაბლონური განცხადებით დასკვნის შედეგად, რომ მომჩივანმა ვერ დაადასტურა თავისი ბრალდებები შეურაცხყოფელი და დამამცირებელი ჩხრეკის შესახებ, ეროვნულმა სასამართლოებმა მტკიცების ტვირთი მთლიანად მას დააკისრეს. მათ ეს გააკეთეს მიუხედავად მომჩივნის საკმაოდ დეტალური და თანმიმდევრული განცხადებებისა ჩხრეკის კონკრეტულ გარემოებებთან დაკავშირებით და უყურადღებოდ დატოვეს ის ფაქტი, რომ მისი განმეორებითი მოთხოვნები სამედიცინო შემოწმების და სისხლის სამართლის გამოძიების დაწყების შესახებ უარყოფილი იქნა.

78. ამიტომ სასამართლო ადგენს, რომ მომჩივნის მიმართ სისხლის სამართლის პროცესის დროს განვითარებულ მოვლენებს არ შეუძლია შეცვალოს მისი დასკვნა, რომელიც შეეხება მომჩივნის კონვენციის მე-3 მუხლზე დაყრდნობით წარმოდგენილ საჩივართან დაკავშირებით ეფექტური გამოძიების არარსებობას.

79. ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, სასამართლო ადგენს, რომ ხელისუფლების ორგანოებმა არ შეასრულეს თავიანთი მოვალეობა, რომ გამოეძიებინათ მომჩივნის ბრალდებები არასათანადო მოპყრობის შესახებ, სრული ჩხრეკის განხორციელების წესთან დაკავშირებით. ამიტომ სასამართლომ დაასკვნა, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევას, მისი პროცედურული ნაწილის გათვალისწინებით.

b. სავარაუდო არსებითი დარღვევა, რომელიც ეხება სრული ჩხრეკის ჩატარების წესს

(i) ზოგადი პრინციპები

80. პრინციპები, რომლებიც ეხება პირადი სრული ჩხრეკის თავსებადობას კონვენციის მე-3 მუხლთან, საპყრობილეების კონტექსტშიც კი, სათანადოდ არის შემუშავებული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალში და შეჯამებულია საქმეებში *იულინი ესტონეთის წინააღმდეგ* (nos. 16563/08 და 3 სხვა § 185, 2012 წლის 29 მაისი) და *ფრერო საფრანგეთის წინააღმდეგ* (no. 70204/01, §§ 36-38, 2007 წლის 12 ივნისი).

(ii) აღნიშნული პრინციპების გამოყენება

81. სასამართლო თავიდანვე აღნიშნავს, რომ შესაბამისი ფაქტები სადავოა. მომჩივანი ამტკიცებს, რომ ის დაექვემდებარა ძალადობრივ და დამამცირებელ სრულ ჩხრეკას, რომელსაც თან ახლდა ბუქნების

გაკეთება და განმეორებითი ანალური შემოწმება, ხოლო მთავრობა ამტკიცებს, რომ სრული ჩხრეკა ჩატარდა მე-3 მუხლთან თავსებადი წესით და რომ არ ჩატარებულა მომჩივნის ანალური შემოწმება.

82. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მე-3 მუხლზე დაყრდნობით წარმოდგენილი არასათანადო მოპყრობის ბრალდება უნდა დასტურდებოდეს შესაბამისი მტკიცებულებებით. ამ მტკიცებულებების შესაფასებლად სასამართლო იღებს მტკიცებულებით სტანდარტს „გონივრულ ეჭვს მიღმა“, მაგრამ დასძენს, რომ ასეთი მტკიცებულება შეიძლება გამომდინარეობდეს საკმაოდ ძლიერი, მკაფიო და თანხვედრილი დასკვნების, ან ფაქტობრივი გარემოებების მსგავსი უტყუარობის პრეზუმფციების თანაარსებობიდან (იხ. ბოუიდის საქმე, ციტირებული ზემოთ § 82, მასში შემდგომი მითითებებით; მტკიცების ტვირთის საკითხზე ასევე იხილეთ იქვე, § 83). მოცემული საქმის შესახებ სასამართლო მიიჩნევს, რომ მის ხელთ არსებული მტკიცებულებები არასაკმარისია გონივრულ ეჭვს მიღმა იმის დასადასტურებლად, რომ მომჩივნის ანალური შემოწმება ჩატარდა მის მიერ აღწერილ გარემოებებში. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით სასამართლოს არ შეუძლია დაასკვნას, რომ პირადი სრული ჩხრეკა, როგორც ასეთი, მიზნად ისახავდა მომჩივნის დაშინებას ან დამცირებას ან/და ის შესრულდა ისეთი მეთოდით, რომელმაც მას იმ დონის ტკივილი ან შეურაცხყოფა მიაყენა, რომ განცდილმა ტანჯვამ გადალახა მე-3 მუხლით გათვალისწინებული სისასტიკის ზღვარი. ამასთან, სასამართლო საჭიროდ მიიჩნევს ხაზგასმით აღნიშნოს, რომ დასკვნის გაკეთების შეუძლებლობა იმის თაობაზე, ეწინააღმდეგებოდა თუ არა მე-3 მუხლს მომჩივნის მიმართ განხორციელებული მოპყრობა ჩხრეკის დროს, მნიშვნელოვანწილად გამომდინარეობს ეროვნული ორგანოების მიერ მისი ბრალდებების ეფექტური გამოძიების შეუძლებლობიდან, რაც, როგორც ეს უკვე ზემოთ აღინიშნა, წარმოადგენს მათი საპროცესო ვალდებულებების დარღვევას ამ დებულების შესაბამისად (იხ. პარაგრაფი 79 ზემოთ).

83. შესაბამისად, სასამართლომ დაასკვნა, რომ ადგილი არ ჰქონია კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევას, მისი არსებითი ნაწილის გათვალისწინებით.

II. კონვენციის მე-6 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

84. მომჩივანი ამტკიცებდა, რომ მის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის წარმოებისას დაირღვა მისი საქმის სამართლიანი განხილვის უფლება, ეროვნული სასამართლოების გადაწყვეტილების წყალობით, რომ დასაშვებად ეცნოთ და გამოეყენებინათ არასათანადო მოპყრობის შედეგად მიღებული მტკიცებულებები. იგი ასევე აცხადებდა, რომ სავარაუდოდ სრული ჩხრეკის შედეგად ნაპოვნი ნარკოტიკი მას არ ეკუთვნოდა, რომ მისი მსჯავრდება დამყარებული იყო ჩადებულ მტკიცებულებაზე და მას არ შეეძლო ამ მხრივ თავისი ინტერესების ეფექტური დაცვა. მომჩივანი ასევე ჩიოდა, რომ ის სისხლის სამართლის საქმისწარმოების განმავლობაში არ იყო უზრუნველყოფილი თარჯიმნის სათანადო მომსახურებით. ის დაეყრდნო კონვენციის მე-6 მუხლის პირველ და მე-3(e) პუნქტებს, რომლებიც შემდეგნაირად იკითხება:

მუხლი 6

„1. ყოველი ადამიანი ... სისხლისსამართლებრივი ბრალდების საფუძვლიანობის გამორკვევისას, აღჭურვილია გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი ... განხილვის უფლებით ... დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

...

3. ყოველ ბრალდებულს აქვს, სულ მცირე, შემდეგი უფლებები:

...

ე) ისარგებლოს თარჯიმნის უფასო დახმარებით, თუ მას არ შეუძლია გაიგოს სასამართლოში გამოყენებული ენა ან ილაპარაკოს ამ ენაზე.“

A. მისაღებობა

85. მთავრობამ მიუთითა მათ არგუმენტებზე მომჩივნის მიერ კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე წამოყენებულ საჩივრებთან დაკავშირებით და ამტკიცებდა, რომ საჩივრის ნაწილი, არასათანადო მოპყრობით მოპოვებული მტკიცებულების გამოყენების გამო სასამართლო პროცესის

უსამართლობასთან დაკავშირებით, დაუშვებლად უნდა გამოცხადდეს. მთავრობა ამასთან დაკავშირებით დაეყრდნო სასამართლოს გადაწყვეტილებებს შემდეგ საქმეებზე იეროხინა უკრაინის წინააღმდეგ (no. 12167/04, § 77, 2012 წლის 15 ნოემბერი) და ნიკოლაენკო უკრაინის წინააღმდეგ (no. 39994/06, § 71, 2012 წლის 15 ნოემბერი), როდესაც სასამართლომ დაასკვნა, რომ არცერთი საკითხი არ წამოჭრილა კონვენციის მე-6 მუხლის შესაბამისად იმ დასკვნებთან დაკავშირებით, რომ მომჩივნები იქნენ მსჯავრდებულნი არასათანადო მოპყრობის შედეგად მიღებული მტკიცებულების საფუძველზე.

86. მომჩივანს არ გაუკეთებია კომენტარი ამ საკითხის შესახებ.

87. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მან ვერ შეძლო დაესკვნა, რომ მომჩივნის ბრალდებები მისი პირადი სრული ჩხრეკის წესთან დაკავშირებით დადგენილი იყო და ამგვარად არ დააკმაყოფილა მისი საჩივარი კონვენციის მე-3 მუხლის არსებითი ნაწილის შესაბამისად (იხ. პარაგრაფი 83-ზემოთ). ის ასევე აღნიშნავს, რომ მე-3 მუხლის საფუძველზე მისაღები საჩივრის არარსებობა პრინციპში ხელს არ უშლის მას, რომ შეამოწმოს მომჩივნის ბრალდებები საქმისწარმოების უსამართლობის შესახებ, მე-6 მუხლზე დაყრდნობით, არასათანადო მოპყრობით მოპოვებულ მტკიცებულებებთან დაკავშირებით (იხ. საქმე *მემეთ ალი ესერი თურქეთის წინააღმდეგ*, no. 1399/07, § 40, 2019 წლის 15 ოქტომბერი, და საქმე *აიდინ ჩეთინკაია თურქეთის წინააღმდეგ*, no. 2082/05, § 104, 2016 წლის 2 თებერვალი). უფრო მეტიც, მომჩივნის საჩივარი კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად ეხება მთლიანად სისხლის სამართლის საქმისწარმოების სავარაუდო უსამართლობას, მათ შორის, სხვა საკითხებთან ერთად, იმ არგუმენტაციის სავარაუდო არაადეკვატურობას, რომელზეც ეროვნული სასამართლოები აყრდნობდნენ შესაბამის გადაწყვეტილებებს. ზემოაღნიშნულის ფონზე სასამართლო მიიჩნევს, რომ ეს საჩივარი არ არის აშკარად დაუსაბუთებელი, როგორც ეს შეიძლება მთავრობის მტკიცებიდან გაიგოს.

88. ამრიგად, სასამართლო ასკვნის, რომ მომჩივნის საჩივრები კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი და მე-3(e) პუნქტის საფუძველზე, არ არის აშკარად დაუსაბუთებელი კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3(a) პუნქტის მნიშვნელობის ფარგლებში. არც დაუშვებელია რაიმე სხვა საფუძველით. ამიტომ აღნიშნული საჩივრები მისაღებად უნდა გამოცხადდეს.

B. საქმის არსებითი მხარე

1. მხარეთა არგუმენტები

89. მომჩივანმა კიდევ ერთხელ გაიმეორა თავისი ბრალდება, რომ მას ნარკოტიკი არ ჰქონია თან და დაკავების დროს ის დაექვემდებარა არასათანადო მოპყრობას. მან განაცხადა, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა ადეკვატურად არ შეაფასეს სრული ჩხრეკის გარემოებები, არ გაითვალისწინეს მისი ბრალდებები ანალური შემოწმების შესახებ და რომ, ნებისმიერ შემთხვევაში, ჩადებული მტკიცებულების გამოყენებამ მისი სასამართლო პროცესი გახადა უსამართლო. ის, ასევე, ამტკიცებდა, რომ სასამართლო პროცესის დროს თარჯიმნის მომსახურება, მათ შორის, წინასასამართლო გამოძიებისას, იყო არაადეკვატური, რაც ნიშნავდა, რომ მას შეიძლება ვერ გაეგო და ვერ მიჰყოლოდა სასამართლო პროცესს. ის ასევე ჩიოდა, რომ გარდა მისი სისხლის სამართლის საქმის მასალებში არსებული დოკუმენტების შეზღუდული რაოდენობისა, ძირითადი მასალა, რომელიც შეიცავდა მნიშვნელოვან დეტალებს მის ბრალდებასთან დაკავშირებით, არ იყო ნათარგმნი.

90. მთავრობა არ დაეთანხმა მომჩივანს. მათ განაცხადეს, რომ სამართალდამცავი ორგანოების ხელთ არსებულმა გამამყარებელმა მტკიცებულებამ გონივრულად წარმოადგინა გადაუდებელი ჩხრეკის ჩატარების აუცილებლობის საფუძველები და რომ ჩხრეკის შემდეგ ჩატარებულმა სასამართლო განხილვამ სათანადოდ შეაფასა შესაბამისი საფუძველები. მათ ასევე განაცხადეს, რომ სამმა პოლიციელმა და თარჯიმანმა დაადასტურა, რომ მომჩივანს თან აღმოაჩნდა ნარკოტიკი. ისინი ამტკიცებდნენ, რომ მან ნებაყოფლობით თქვა უარი დამსწრეების მოწვევაზე, რაც დასტურდებოდა ჩხრეკის ოქმში მისი წერილობითი ჩანაწერით. გარდა ამისა, ყველა მისი შესაბამისი არგუმენტი სათანადოდ განიხილეს ეროვნულმა სასამართლოებმა და უარყვეს კარგად დასაბუთებული წესით. რაც შეეხება მომჩივნის ბრალდებებს კონვენციის მე-6 მუხლის მე-3(c) პუნქტის შესაბამისად, მათ ხაზი გაუსვეს, რომ ის საქმისწარმოების დასაწყისიდანვე იყო უზრუნველყოფილი თარჯიმნის დახმარებით და მიეწოდებოდა საქმის დოკუმენტების ზეპირი და წერილობითი თარგმანი და რომ მას ასევე ეფექტურად წარმოადგენდნენ ადვოკატები მთელი ამ პერიოდის განმავლობაში. საქმისწარმოების არცერთ ეტაპზე მას პრეტენზია არ ჰქონია თარჯიმნის მომსახურების არაადეკვატურობასთან დაკავშირებით. ყველა ძირითადი საპროცესო დოკუმენტი მისთვის ითარგმნა რუსულ ენაზე, მათ შორის, ბრალის წაყენების

შესახებ გადაწყვეტილება და საბრალდებო დასკვნა. მიუხედავად იმისა, რომ მათ აღიარეს, რომ კითხვა დარჩა მისთვის გაწეული მთარგმნელობითი მომსახურების ხარისხის შესახებ ჩხრეკის და დროებითი განთავსების ცენტრში გადაყვანის დროს, მათ განაცხადეს, რომ სადავო თარგმანებს გადამწყვეტი გავლენა ვერ ექნებოდა მთლიანობაში საქმისწარმოების სამართლიანობაზე.

2. სასამართლოს შეფასება

a. ბრალდებები საქმის სასამართლო განხილვის უსამართლობის შესახებ, სრული ჩხრეკის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულების დაშვების და გამოყენების გამო

(i) ზოგადი პრინციპები

91. სასამართლო კიდევ ერთხელ იმეორებს, რომ მე-6 მუხლი უზრუნველყოფს სამართლიანად განხილვის უფლებას, ის არ განსაზღვრავს რაიმე წესს მტკიცებულების დასაშვებობის შესახებ, როგორც ასეთი, რაც, პირველ რიგში, შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის რეგულირების საკითხია (იხილეთ, ბევრ სხვას შორის, საქმე *ჯალოჰი გერმანიის წინააღმდეგ* [GC], no. 54810/00, § 94, ECHR 2006IX, და საქმე *დე ტომასო იტალიის წინააღმდეგ* [GC], no. 43395/09, § 170, ECHR 2017 (ამონარიდები); ასევე იხილეთ საქმე *ელ ჰასკი ბელგიის წინააღმდეგ*, no. 649/08, § 81, 2012 წლის 25 სექტემბერი, მასში შემდგომი მითითებებით). შესაბამისად, სასამართლოს როლს არ წარმოადგენს პრინციპულად განსაზღვროს, დასაშვებია თუ არა მტკიცებულების კონკრეტული ტიპი - მაგალითად, უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულებები ეროვნული კანონმდებლობის თვალსაზრისით - შეიძლება იყოს დასაშვები ან, განსაზღვროს, იყო თუ არა მომჩივანი მართლაც დამნაშავე. კითხვა, რომელზეც უნდა გაეცეს პასუხი, არის შემდეგი - იყო თუ არა საქმისწარმოება მთლიანობაში, მათ შორის, მტკიცებულების მოპოვების გზა, სამართლიანი (იხ. *ჯალოჰის საქმე*, ციტირებული ზემოთ, § 95, და საქმე *ბიკოვი რუსეთის წინააღმდეგ* [GC], no. 4378/02, § 89, 2009 წლის 10 მარტი). ეს გულისხმობს ნებისმიერი შესაბამისი სავარაუდო მართლწინააღმდეგობის შემოწმებას და, თუ საქმე ეხება კონვენციის კიდევ სხვა უფლების დარღვევას, აღმოჩენილი დარღვევის ხასიათის დადგენას (იხ., მათ შორის, საქმე *ხანი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ*, no. 35394/97, § 34, ECHR 2000V; საქმე *პ.გ. და ჯ.ჰ. გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ*, no. 44787/98, § 76, ECHR 2001-IX; საქმე *ალანი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ*, no. 48539/99, § 42, ECHR 2002IX; და საქმე *გეფგენი გერმანიის წინააღმდეგ*, 22978/05, § 163, 2010 წლის 1 ივნისი).

92. იმის დადგენისას, იყო თუ არა საქმისწარმოება სამართლიანი მთლიანობაში, გასათვალისწინებელია, იყო თუ არა დაცვის მხარის უფლებები დაცული. კერძოდ, უნდა შემოწმდეს, მიეცა თუ არა მომჩივანს შესაძლებლობა, რომ ედავა მტკიცებულების ნამდვილობის შესახებ და შეწინააღმდეგებოდა მის გამოყენებას. დამატებით, უნდა იქნეს გათვალისწინებული მტკიცებულების ხარისხი, მათ შორის, ისიც, ბადავს თუ არა ეჭვს მისი სანდოობის ან სიზუსტის შესახებ ის გარემოებები, რომელშიც ის იქნა მოპოვებული (იხ. *ბიკოვის საქმე*, ციტირებული ზემოთ, § 90, და საქმე *ერკაპიჩი ხორვატიის წინააღმდეგ*, no. [51198/08](#), § 72, 2013 წლის 25 აპრილი; იხილეთ, ასევე, საქმე *კობიაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ* (no. 36416/06, §§ 61-65 და 73, 2019 წლის 14 მარტი). მტკიცების ტვირთი ეკისრება ბრალდების მხარეს და ნებისმიერი ეჭვი მოქმედებს ბრალდებულის სასარგებლოდ (იხ. საქმე *აჯდარიჩი ხორვატიის წინააღმდეგ*, no. 20883/09, § 35, 2011 წლის 13 დეკემბერი, შემდგომი მითითებებით).

93. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მე-3 მუხლის დარღვევით მოპოვებული მტკიცებულების გამოყენებას სისხლის სამართლის საქმისწარმოებაში. ამგვარი მტკიცებულების გამოყენება, რომელიც მოპოვებულია კონვენციით გარანტირებული ძირითადი და აბსოლუტური უფლებების დარღვევის შედეგად, ყოველთვის წამოჭრის სერიოზულ საკითხებს საქმისწარმოების სამართლიანობასთან დაკავშირებით, მაშინაც კი, თუ ასეთი მტკიცებულების მიღებას არ ჰქონია გადამწყვეტი მნიშვნელობა მსჯავრის დასაბედად (იხ. *ელ ჰასკის საქმე*, ციტირებული ზემოთ, § 85, მასში შემდგომი მითითებებით).

(ii) ზემოაღნიშნული პრინციპების გამოყენება წინამდებარე საქმეში

94. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივნის მსჯავრდების ძირითადი საფუძველი იყო ნივთიერი მტკიცებულება, ანუ ჩამორთმეული ნარკოტიკი და სამი პოლიციელი მოწმის, რომლებმაც ჩხრეკა ჩაატარეს, და იმ დროს დამსწრე თარჯიმნის ჩვენება. ამრიგად, ეროვნული სასამართლოების მიერ ამ მტკიცებულების და განსაკუთრებით, მისი მოპოვების წესის შეფასებას ყველაზე დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მთლიანობაში საქმის სასამართლო განხილვის საპროცესო სამართლიანობისთვის (იხ.

კობიაშვილის საქმე, ციტირებული ზემოთ § 60, მასში შემდგომი მითითებებით; იხილეთ ასევე საქმე მეგრელიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ [Committee], no. 30364/09, §§ 33-39, 2020 წლის 7 მაისი).

95. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივნის არგუმენტი ნარკოტიკების მოპოვების წესთან დაკავშირებით იყო ორმაგი. პირველი, ის აცხადებს, რომ სრული ჩხრეკა ჩატარდა არაადამიანური და დამამცირებელი წესით და, შესაბამისად, ძირითადი მტკიცებულება, ანუ ნარკოტიკები, მიღებულია არასათანადო მოპყრობის შედეგად. მეორე, ის ამტკიცებდა, რომ ნარკოტიკები პოლიციამ ჩაუდო და რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა ვერ შეძლეს მისი ბრალდებების სათანადო შეფასება ამასთან დაკავშირებით. თუმცა, მომჩივნის არგუმენტები გარკვეულწილად დამაბნეველი აღმოჩნდა იმის გამო, რომ გაუგებარი დარჩა, თუ რას ამტკიცებდა ის – ნარკოტიკები ჩაუდეს თუ მოიპოვეს ანალური შემოწმების დროს – სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივნის სრული ჩხრეკის ფაქტი არასდროს გამხდარა სადავო მხარეებს შორის. ასევე, პროკურატურის პოზიცია საქმის სასამართლო განხილვის განმავლობაში იყო ის, რომ ნარკოტიკები ამოღებული იქნა ჩხრეკის დროს მომჩივნის სწორი ნაწლავიდან (იხ. პარაგრაფები 29 და 40 ზემოთ). ამას მოსდევს ის, რომ ეროვნულ სასამართლოებს დეტალურად უნდა განეხილათ მომჩივნის ორმაგი დაცვის მინიმუმ პირველი ასპექტი, კერძოდ, მისი ბრალდება, რომ ნივთიერი მტკიცებულება არასათანადო მოპყრობის შედეგად იქნა მოპოვებული და, შესაბამისად, დაუშვებელი იყო.

96. მომჩივნის საჩივრის გათვალისწინებით, სავარაუდოდ არასათანადო მოპყრობის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულების გამოყენების შესახებ, სასამართლო აღნიშნავს, რომ მან ვერ დაადგინა მისთვის ხელმისაწვდომი მასალის საფუძველზე ამ მხრივ კონვენციის მე-3 მუხლის არსებითი დარღვევა (იხ. პარაგრაფი 83 ზემოთ). ამასთან, როგორც სასამართლომ ხაზი გაუსვა ზემოთ (იხ. პარაგრაფი 82 ზემოთ), ამგვარი მასალის არარსებობა დაკავშირებული იყო მე-3 მუხლის პროცედურული ნაწილის საფუძველზე გაკეთებულ დასკვნასთან, რომ მომჩივნის მიმართ სისხლის სამართლის საქმისწარმოებაში ეროვნულმა სასამართლოებმა ვერ შეძლეს, რომ სათანადოდ შეემოწმებინათ მისი არგუმენტი სრული ჩხრეკის მართლწინააღმდეგობისა და მისი არაადამიანური და დამამცირებელი ხასიათის შესახებ (იხ. პარაგრაფები 75-79 ზემოთ). ეს დასკვნა თანაბრად შესაბამისია მომჩივნის საჩივრის განსახილველად კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის საფუძველზე, საქმის სასამართლო განხილვის უსამართლობის შესახებ. მომჩივანმა წარმოადგინა საქმის აღსაძრავად საკმარისი მტკიცებულება რეალური მტკიცებულების შესახებ, რომელიც პოტენციურად მოპოვებული იქნა არასათანადო მოპყრობის შედეგად (იხ. პარაგრაფი 72 ზემოთ). სწორედ აღნიშნული მტკიცებულება დაედო საფუძვლად მსჯავრდებას (იხ. პარაგრაფები 46 და 50 ზემოთ). ფაქტობრივად, საქმის მასალებში არსებული არცერთი სხვა მტკიცებულება, მომჩივნის სრული ჩხრეკის შესახებ ოქმის არარსებობის პირობებში, არ იყო საკმარისად ძლიერი თავისთავად. ამ თვალსაზრისით, იმის გამო, რომ არ მიაქციეს სათანადო ყურადღება ანალური შემოწმებისა და სრული ჩხრეკის წესთან დაკავშირებულ ბრალდებებს, ეროვნულმა სასამართლოებმა ვერ მოახდინეს მომჩივნის ძირითადი არგუმენტის ადეკვატური შემოწმება, რაც შეეხება შედეგად მიღებული მტკიცებულების გამოყენების მართლწინააღმდეგობას. ამრიგად, მათ ვერ შეაფასეს მტკიცებულების ხარისხი და ის, აყენებდა თუ არა ეჭვქვეშ მის სანდოობას ან სიზუსტეს ის გარემოებები, რომელთა პირობებშიც იქნა ის მოპოვებული (იხილეთ საქმე *მემეთ დუმანი თურქეთის წინააღმდეგ*, no. 38740/09, §§ 45-46, 2018 წლის 23 ოქტომბერი; საქმე *აბდულქადიროვი და დახტაიევი რუსეთის წინააღმდეგ*, no. 35061/04, §§ 79-81, 2018 წლის 10 ივლისი; და საქმე *ტურბილევი რუსეთის წინააღმდეგ*, no. 4722/09, § 87, 2015 წლის 6 ოქტომბერი).

97. მართალია, რომ მთავრობა ამტკიცებდა, რომ ჩხრეკის გარემოებები სასამართლო მოკვლევის საგანს წარმოადგენდა აგრეთვე დამოუკიდებელ საქმისწარმოებაში, ჩხრეკის შემდგომი სასამართლო განხილვის კონტექსტში. თუმცა, იმ ვარაუდის გათვალისწინებითაც კი, რომ მომჩივნის მიმართ სისხლის სამართლის ბრალდების შემსწავლელ სასამართლოებს, გარკვეულ პირობებში, სისხლის სამართლის საქმის შეჯიბრებითობის პრინციპის უზრუნველსაყოფად შეეძლოთ გათვალისწინებინათ ჩხრეკის გარემოებების მანამდე არსებული სასამართლო განხილვა, სასამართლომ უკვე დაადგინა კობიაშვილისა და მეგრელიშვილის საქმეებზე (ორივე ციტირებულია ზემოთ), რომ ჩხრეკის შემდგომი სასამართლო განხილვა არ არის ადეკვატური და დამაკმაყოფილებელი ჩხრეკის გარემოებების დადგენის მიზნებისთვის და მტკიცებულების ნამდვილობისა და სანდოობის შესამოწმებლად (იხ. კობიაშვილის საქმე, §§ 67-69, და მეგრელიშვილის საქმე, § 35).

98. დასკვნის სახით სასამართლო ადგენს, რომ მომჩივნის წინააღმდეგ ძირითადი მტკიცებულების მოპოვების სავარაუდო მეთოდი შეიძლება ყოფილიყო ისეთი, რომ ეჭვის ქვეშ დაეყენებინა მისი

სანდოობა და სისწორე. ამ მტკიცებულების მნიშვნელობიდან გამომდინარე ის მიიჩნევა, რომ საერთო ჯამში, სრული ჩხრეკის სავარაუდო ჩატარების წესის არასათანადო სასამართლო მოკვლევამ, განსაკუთრებით ეროვნული სასამართლოების მიერ სრული ჩხრეკის არაადამიანური და დამამცირებელი ხასიათის შესახებ მომჩივნის ბრალდებების სათანადოდ შეუსწავლევლობამ და დამადასტურებელი მტკიცებულების სისუსტემ, როგორც ჩანს, მომჩივნის საქმის სასამართლო განხილვის საერთო სამართლიანობას მიაყენა შეუქცევადი ზიანი. ამ დასკვნის გათვალისწინებით, სასამართლოსთვის აუცილებელი არ არის იმის განხილვა, უნდა განეხილათ თუ არა ეროვნულ სასამართლოებს მომჩივნის არგუმენტი იმის თაობაზე, რომ მას ნარკოტიკები ჩაუდეს.

99. აქედან გამომდინარეობს, რომ აღგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის დარღვევას.

b. ბრალდებები თარგმანის არაადეკვატურობის შესახებ

(i) ზოგადი პრინციპები

100. თარჯიმნის მიერ უფასო დახმარების გაწევის უფლების შესახებ პრინციპები კარგად არის განვითარებული სასამართლო პრაქტიკაში და შეჯამებულია საქმეში *ჰერმი იტალიის წინააღმდეგ* [GC] (no. 18114/02, § 69-71, ECHR 2006XII).

(ii) ზემოაღნიშნული პრინციპების გამოყენება წინამდებარე საქმეში

101. სასამართლო თავიდანვე აღნიშნავს, რომ საქმისწარმოების არც ერთ ეტაპზე, არც ეროვნულ დონეზე და არც სასამართლოს წინაშე, მომჩივანს არ განუცხადებია, რომ ის არასაკმარისად ფლობდა რუსულ ენას. გარდა ამისა, საქმის მასალები არ შეიცავს მომჩივნის ან მისი რომელიმე ადვოკატის რაიმე ფორმალურ ან არაფორმალური პრეტენზიას საქმის სასამართლო განხილვის დროს თარჯიმნის მომსახურების ხარისხთან დაკავშირებით.

102. რაც შეეხება თარგმნილი დოკუმენტების არარსებობის ბრალდებას, მომჩივანი მთელი საქმისწარმოების განმავლობაში აცხადებდა, რომ მისთვის არ მიუწოდებიათ მისი ბრალდებების წერილობითი თარგმანი დაკავებიდან მოკლე ვადაში, რითაც დაირღვა სსსკ-ის 76-ე მუხლით გარანტირებული მისი უფლება (როგორც ციტირებულია პარაგრაფში 55 ზემოთ). ამასთან დაკავშირებით მთავრობამ განაცხადა, რომ ბრალდებების ზეპირი თარგმანი მომჩივანს წაუკითხა ზედამხედველმა პროკურორმა მისი დაპატიმრებიდან ორმოცდარვა საათში მისი დამცველის თანდასწრებით (იხ. პარაგრაფი 32 ზემოთ) და რომ შესაბამისი გადაწყვეტილება ასევე ითარგმნა რუსულად; შესაბამისად, კონვენციის მოთხოვნები სრულად იქნა დაკმაყოფილებული. სასამართლო აღნიშნავს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლის დასკვნას, რომლის მიხედვითაც, გაუგებარი იყო ნამდვილად გადასცეს თუ არა მომჩივანს ბრალდების შესახებ დადგენილება მისთვის გასაგებ ენაზე (იხილეთ პარაგრაფი 47 ზემოთ). მთავრობის ახსნა-განმარტების არარსებობის გამო სასამართლო ვერ ხედავს საფუძველს, რომ არ დაეთანხმოს ეროვნული სასამართლოს დასკვნას. ამის მიუხედავად, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ მისთვის ბრალის წაყენებიდან მოკლე პერიოდში მომჩივანმა და მისმა ადვოკატებმა წარმოადგინეს დეტალური არგუმენტები ბრალდების ძირითადი ასპექტების წინააღმდეგ და ხელისუფლების შესაბამის ორგანოებს წარუდგინეს მოვლენების განვითარების ალტერნატიული ვერსია, სასამართლო ასკვნის, რომ მომჩივანი საკმაოდ კარგად იყო გაცნობიერებული მისთვის წარდგენილი ბრალდებისა და იმ ნივთიერების შესახებ, რომელიც საფუძველად დაედო ბრალდებას (იხ. *ჰერმის საქმე*, ციტირებული ზემოთ § 70; იხილეთ ასევე, *mutatis mutandis*, საქმე *პეტუხოვი გერმანიის წინააღმდეგ* (dec.) [Committee], no. 60705/08, 2010 წლის 9 მარტი და საქმე *კამასინსკი ავსტრიის წინააღმდეგ*, 1989 წლის 19 დეკემბერი, § 85, Series A no. 168).

103. სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ საქმის მასალების თანახმად, რომლებიც სასამართლოში იქნა წარდგენილი, საქმისწარმოების ყველა ძირითად ეტაპზე მომჩივანი უზრუნველყოფილი იყო თარჯიმნის მომსახურებით. კერძოდ, 2008 წლის 27 სექტემბერს თარჯიმანი ესწრებოდა დაკავებასა და ჩხრეკას. 2008 წლის 29 სექტემბერს მომჩივნის წინააღმდეგ წაყენებული ბრალდება ზეპირად უთარგმნა მას თარჯიმანმა (იხ. პარაგრაფი 32 ზემოთ). 2008 წლის 6 ოქტომბერს მომჩივანი გამოიკითხა თარჯიმნის დახმარებით (იხ. პარაგრაფი 19 ზემოთ). 2008 წლის 14 ნოემბერს მას გაუგზავნეს საბრალდებო დასკვნის წერილობითი თარგმანი და წინასასამართლო გამოძიების დასკვნის შესახებ შეტყობინება, მაგრამ მან უარი თქვა მათ ჩაბარებაზე, თუმცა საბრალდებო დასკვნის ასლი მას მოგვიანებით გადაეცა საქმის სასამართლო განხილვის დაწყებისას (იხ. პარაგრაფი 38 ზემოთ). ასევე უდავოა, რომ მომჩივანი

უზრუნველყოფილი იყო თარჯიმნის დახმარებით სასამართლო საქმისწარმოების მთელი პერიოდის განმავლობაში (იხ. პარაგრაფები 38-51 ზემოთ).

104. ზემოაღნიშნულის ფონზე და იმის გათვალისწინებით, რომ კონვენცია არ ითხოვს ოფიციალური დოკუმენტების ყველა პუნქტის წერილობით თარგმნას და რომ ზეპირმა ენობრივმა დახმარებამ შეიძლება დააკმაყოფილოს კონვენციის მოთხოვნები (იხ. საქმე *ჰუსეინი იტალიის წინააღმდეგ* (dec.), no. 18913/03, ECHR 2005III და *ჰერმის საქმე*, ციტირებული ზემოთ, § 70), სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში მომჩივანმა მიიღო შესაბამისი ენობრივი დახმარება, რამაც მას საშუალება მისცა სათანადო მონაწილეობა მიეღო მის წინააღმდეგ საქმის სასამართლო განხილვაში. ამგვარად, სასამართლოს აზრით, ადგილი არ ჰქონია კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი და მე-3(ე) პუნქტების დარღვევას.

III. კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

105. კონვენციის 41-ე მუხლი ითვალისწინებს:

„თუ სასამართლო დაასკვნის, რომ დაირღვა კონვენციით ან მისი ოქმებით გათვალისწინებული უფლება, ხოლო შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდა სამართალი დარღვევის მხოლოდ ნაწილობრივი გამოსწორების შესაძლებლობას იძლევა, საჭიროების შემთხვევაში, სასამართლო დაზარალებულ მხარეს სამართლიან დაკმაყოფილებას მიაკუთვნებს.“

A. ზიანი

106. მომჩივანმა მოითხოვა 200 000 ევრო (EUR) მორალური ზიანის ასანაზღაურებლად იმ ფსიქოლოგიური, ემოციური და ფიზიკური ტანჯვის გამო, რაც მან განიცადა საქართველოს ხელისუფლების ორგანოების მხრიდან.

107. მთავრობამ გადაჭარბებულად მიიჩნია ზემოაღნიშნული თანხა.

108. კონვენციის მე-3 და მე-6 მუხლების შესაბამისად დადგენილი დარღვევების ხასიათის გათვალისწინებით და სამართლიანობის პრინციპის საფუძველზე, სასამართლო ანიჭებს მომჩივანს 10 000 ევროს მორალური ზიანის ასანაზღაურებლად, ნებისმიერი გადასახადის დამატებით, რაც შესაძლოა დაეკისროს.

109. ასევე, სასამართლო აღნიშნავს, რომ კონვენციის მე-6 მუხლის დარღვევის დადგენის შემთხვევაში, რაც შეეხება ეროვნულ დონეზე საქმისწარმოების უსამართლობას, არსებობს შესაძლებლობა შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის მიხედვით, რომ მოთხოვნილ იქნეს საქმის განმეორებითი სასამართლო განხილვა (იხ. აღნიშნულთან დაკავშირებით, პარაგრაფები 56-57 ზემოთ; ასევე იხილეთ საქმე *ქართველიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ*, no. 17716/08, § 74, 2018 წლის 7 ივნისი, მასში შემდგომი მითითებებით).

B. ხარჯები

110. მომჩივანს არ წამოუყენებია რაიმე მოთხოვნა ხარჯებთან დაკავშირებით.

C. საურავი

111. სასამართლო მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რომ საურავის განაკვეთი განისაზღვროს ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთით, რომელსაც უნდა დაემატოს სამი პროცენტი.

ამის საფუძველზე სასამართლო:

1. აცხადებს, უმრავლესობით, სრული ჩხრეკის წესისა და ამ მხრივ გამოძიების არარსებობასთან დაკავშირებით კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე წარმოდგენილ საჩივარს, აგრეთვე კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი და მე-3(ე) პუნქტების საფუძველზე წარმოდგენილ საჩივარს, მისაღებად, ხოლო საჩივრის დანარჩენ ნაწილს – მიუღებლად;

2. ადგენს, ერთხმად, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-3 მუხლის პროცედურული ნაწილის დარღვევას;
3. ადგენს, ერთხმად, რომ ადგილი არ ჰქონია კონვენციის მე-3 მუხლის არსებითი ნაწილის დარღვევას;
4. ადგენს, ერთხმად, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის დარღვევას;
5. ადგენს, ერთხმად, რომ ადგილი არ ჰქონია კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი და მე-3(ე) პუნქტების დარღვევას;
6. ადგენს, ერთხმად,
- a. რომ მოპასუხე სახელმწიფომ კონვენციის 44-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, გადაწყვეტილების ძალაში შესვლის დღიდან სამი თვის განმავლობაში, გადახდის დღეს არსებული კურსით, ევრონულ ვალუტაში მომჩივანს უნდა გადაუხადოს 10 000 (ათი ათასი) ევრო მორალური ზიანისთვის, დამატებული ნებისმიერი გადასახადი, რომელიც შეიძლება დაეკისროს მომჩივანს.
- b. რომ ზემოხსენებული სამთვიანი ვადის ამოწურვიდან თანხის სრულ გადახდამდე, გადასახდელ თანხას საჯარიმო პერიოდის განმავლობაში დაერიცხება გადახდის დღეს მოქმედი, ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთის თანაბარი პროცენტები, რასაც დაემატება სამი პროცენტი;
- c. უარყოფს, ერთხმად, მომჩივნის მოთხოვნას სამართლიანი დაკმაყოფილების დანარჩენ ნაწილში.
- შესრულებულია ინგლისურ ენაზე და მხარეებს ეცნობათ წერილობით 2020 წლის 22 ოქტომბერს, სასამართლოს რეგლამენტის 77-ე წესის მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად.

ვიქტორ სოლოვეიჩიკი
სექციის განმწესრიგებელი

სიოფრა ო'ლირი
თავმჯდომარე

კონვენციის 45-ე მუხლის მე-2 პუნქტის და სასამართლოს რეგლამენტის 74-ე წესის მე-2 პუნქტის შესაბამისად შემდეგი დამოუკიდებელი მოსაზრებები დაერთო წინამდებარე გადაწყვეტილებას:

- ა) მოსამართლე იუდკივსკას თანმხვედრი აზრი;
- ბ) მოსამართლე ო'ლირისა და ჰუსეინოვის ნაწილობრივ განსხვავებული აზრი.

S.O.L.
V.S.

მოსამართლე იუდკივსკას თანმხვედრი აზრი

1. მე სრულად ვიზიარებ პალატის მსჯელობებსა და დასკვნებს. ჩემი ერთადერთი მიზანია გამოვეყენო მნიშვნელოვანი წინსვლა, რომელიც გაკეთდა წინამდებარე გადაწყვეტილებაში, კერძოდ, ე.წ. „შხამიანი ხის ნაყოფის“ დოქტრინის გაფართოება, რომელიც თავისი მეტაფორული სახელით ეკუთვნის ფელიქს ფრანკფურტერს, რომელმაც პირველად გააჟღერა ის საქმეში *ნარდონი შეერთებული შტატების წინააღმდეგ*^[1]. ზოგადი სამართლის ეს დადგენილი ტერმინი გამოიყენება უკანონო გამოძიების კონტექსტში და ასევე კონტექსტში, შეიძლება თუ არა უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულებების გამოყენება საქმის სასამართლო განხილვის დროს. მეტაფორა ნათელია, თუ ხე (მტკიცებულების წყარო) შხამიანია, მისი ნაყოფიც (მტკიცებულება) შეიცავს იგივე შხამს და შეუძლია მოკლას მისი მომხმარებელი (საქმის სასამართლო განხილვა).

2. სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი მყარი და ერთმნიშვნელოვანია სისხლის სამართლის საქმისწარმოების დროს მტკიცებულების გამოყენებასთან დაკავშირებით, რომელიც მოპოვებულია მე-3 მუხლის დარღვევის შედეგად: ასეთი გამოყენება, „მოპყრობის კლასიფიკაციის მიუხედავად, იქნება ეს წამება, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობა – ავტომატურად გადააქცევეს მთლიანობაში საქმისწარმოებას უსამართლოდ, მე-6 მუხლის დარღვევით“ (იხ. საქმე ელ ჰასკი ბელგიის წინააღმდეგ, no. 649/08, § 85, 2012 წლის 25 სექტემბერი და საქმე გეფგენი გერმანიის წინააღმდეგ [GC], no. 22978/05, § 166, ECHR 2010). არსებობს გრძელი იურისპრუდენციული ხაზი, როცა სასამართლომ გამოავლინა რა, რომ მომჩივანი დაექვემდებარა არასათანადო მოპყრობას მისგან ჩვენების მოპოვების მიზნით, დაადგინა მე-6 მუხლის დარღვევა, „მიუხედავად ჩვენების დამამტკიცებელი ღირებულებისა და მიუხედავად იმისა, იყო თუ არა მათი გამოყენება გადამწყვეტი მოპასუხის მსჯავრდების დასადგენად“ (იქვე).

3. ეს პოზიცია შეესაბამება წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობისა და დასჯის წინააღმდეგ გაეროს კონვენციას, რომლის მე-15 მუხლი ადგენს, რომ „თითოეული მხარე-სახელმწიფო უზრუნველყოფს, რომ ნებისმიერი განცხადება, რომელიც, როგორც დადგინდა, გაკეთებულია წამების შედეგად, გამოყენებული არ იქნეს მტკიცებულებად რომელიმე სასამართლო განხილვაში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის წამებაში ბრალდებული პირის წინააღმდეგ გამოიყენება როგორც მტკიცებულება იმისა, რომ განცხადება გაკეთებული იქნა“ (ხაზგასმით დამატებული).

4. მის პრეცედენტულ სამართალში პირველად, რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, ცალსახად უარყო რა საჩივარი მე-3 მუხლის შესაბამისად მის არსებით ნაწილში, ანუ არ ჰქონდა **დადგენილი**, რომ მომჩივნის მიმართ განხორციელდა არასათანადო მოპყრობა, სასამართლომ დაადგინა, რომ სათანადოდ ვერ გამოძიება იმ „სავარაუდო წესისა, რომლითაც იქნა მოპოვებული ძირითადი მტკიცებულება მომჩივნის წინააღმდეგ... კერძოდ, ეროვნული სასამართლოების მიერ მომჩივნის სრული ჩხრეკის არაადამიანური და დამამცირებელი ხასიათის შესახებ ბრალდებების სათანადო შემოწმების ვერ განხორციელება... იყო ისეთი, რომ მომჩივნის საქმის სასამართლო განხილვის სამართლიანობა მთლიანობაში, როგორც ჩანს, გამოუსწორებლად დააზიანა“ (იხილეთ წინამდებარე გადაწყვეტილების 96-ე პარაგრაფი).

5. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, მტკიცებულებათა მოპოვების მიზნით არასათანადო მოპყრობის ბრალდებასთან დაკავშირებით მე-3 მუხლის „უბრალო“ პროცედურული დარღვევა საკმარისია იმისთვის, რომ საქმის სასამართლო განხილვა გახდეს უსამართლო.

6. ამ მიგნების ლოგიკა ეხება ეროვნული სასამართლოს მიერ მტკიცებულებების ხარისხის ვერ შეფასებას, მაგ., „ექვევშე აყენებს თუ არა მის საიმედოობას ან სიზუსტეს ის გარემოებები, რომელშიც მოხდა მისი მოპოვება“. საკმაოდ საინტერესოა, რომ უმრავლესობა ცდილობს ამ პოზიციის გამყარებას სამი საქმიდან გამომდინარე, ციტირებულია 94-ე პარაგრაფში (საქმე *მემეთ დუმანი თურქეთის წინააღმდეგ*, no. 38740/09, 2018 წლის 23 ოქტომბერი, საქმე *აბდულქადიროვი და დახტაევი რუსეთის წინააღმდეგ*, no. 35061/04, 2018 წლის 10 ივლისი და საქმე *ტურბილევი რუსეთის წინააღმდეგ*, no. 4722/09, 2015 წლის 6 ოქტომბერი). ამასთან, წინამდებარე საქმისგან განსხვავებით, ამ ბოლო ორ შემთხვევაში სასამართლომ დაადგინა მე-3 მუხლის არსებითი ნაწილის დარღვევა, ხოლო პირველ შემთხვევაში მას ხელი შეეშალა შესაბამისი საჩივრის განხილვაში, რადგან ის ძალიან გვიან იქნა წარდგენილი.

7. საქმეში *ჯანატოვი აზერბაიჯანის წინააღმდეგ*^[2] მომჩივანმა იჩივლა პოლიციელების მიერ არასათანადო მოპყრობისა და მის მიმართ საქმის სასამართლო განხილვის დროს იძულებით მოპოვებული ჩვენებების გამოყენების შესახებ. რაც შეეხება წინამდებარე საქმეს, ვერ დადგინდა მე-3 მუხლის არსებითი დარღვევა, ხარვეზიანი გამოძიების შედეგად. შეაფასა რა მომჩივნის საჩივარი მე-6 მუხლის საფუძველზე, გამოძიების პროცესში მომჩივნის აღიარებაზე დაყრდნობით, სასამართლომ აღნიშნა, რომ მას არ შეეძლო დაედგინა კონვენციის მე-3 მუხლის არსებითი დარღვევა სავარაუდო არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით. თუმცა, კიდევ ერთხელ გაიმეორა რა, რომ „განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა სისხლის სამართლის საქმისწარმოებაში მე-3 მუხლის დარღვევით მოპოვებული მტკიცებულების გამოყენებას“, მან გააგრძელა სხვა მტკიცებულებების შეფასება დასკვნის გაკეთებამდე, რომ ამ მტკიცებულებების ხარისხი და ის, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა ვერ მოახდინეს რეაგირება მომჩივნის პროტესტზე მის წინააღმდეგ ასეთი მტკიცებულების გამოყენებასთან დაკავშირებით, განაპირობებს აღნიშნული საქმისწარმოების უსამართლოებას მთლიანად (იხ. *ჯანატოვის საქმე*, §§ 75-83).

8. მოცემულ შემთხვევაში უბრალო ფაქტმა, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა უგულობილად დატოვა

თავიანთი მოვალეობა – სათანადო რეაგირება მოეხდინათ მომჩივნის ბრალდებაზე, რომ ნივთიერი მტკიცებულება არასათანადო მოპყრობით იქნა მოპოვებული, გამოიწვია საქმის სასამართლო განხილვისთვის „შეუქცევადი ზიანის მიყენება“ (იხ. გადაწყვეტილების 96-ე პარაგრაფი).

9. გამორიცხვის წესის გონივრული ახსნა, რომელიც საერთაშორისო იურისპრუდენციაში იქნა შემუშავებული, გვთავაზობს, რომ პრეცედენტულ სასამართლოში ეს მოვლენა ყველაზე მეტად მისასალმებელია.

10. საყოველთაოდ აღიარებულია, „რომ შხამიანი ხის ნაყოფის“ დოქტრინის ლოგიკა უკავშირდება ე.წ. „შემაკავებელ თეორიას“, რომლის თანახმად, მტკიცებულების ამორიცხვის შესაძლებლობამ უნდა შეაკავოს სამართალდამცავი ორგანოები, რათა აღარ მიმართონ მართლსაწინააღმდეგო ქცევას მომავალში.

11. მოსამართლე ამორიცხავს მართლსაწინააღმდეგოდ მოპოვებულ მტკიცებულებას სისხლის სამართლის საქმისწარმოებიდან და ამრიგად, პოლიციისთვის ფუჭ მცდელობად იქცევა არასათანადო საშუალებებით მტკიცებულებების მოპოვება. შესაბამისად, ამორიცხვის წესი ამცირებს სამართალდამცავი ორგანოების მიერ გამოძიების პროცესში ჩადენილ დარღვევთა რაოდენობას.

12. ეს შემაკავებელი დოქტრინა მკაფიოდ იყო მითითებული საქმეში *ელკინსი შეერთებული შტატების წინააღმდეგ*^[3], რომელშიც უზენაესმა სასამართლომ განაცხადა, რომ ფედერალური სასამართლოს მიერ უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულებების მიღებამ ხელი შეუშალა სახელმწიფოს მცდელობას კონსტიტუციისადმი მორჩილების უზრუნველსაყოფად. „... თუ გავიგებთ, რომ სახელმწიფო წარმომადგენლების მიერ უკანონო ჩხრეკის ნაყოფის გამოყენება მიუღებელია ფედერალურ სასამართლოში საქმის განხილვის დროს, ეს აღარ იქნება მოტივაცია ხრიკების გამოყენებისთვის და თავის ასარიდებლად“. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულების ამორიცხვა არის კანონის დარღვევის ნებისმიერი მოტივაციის აღმოფხვრის მნიშვნელოვანი გზა. ამრიგად, ბრალდებულის უფლებები დაცული იქნება მომავალ საქმეებში.

13. იმავე საქმეში აშშ-ს უზენაესმა სასამართლომ აღნიშნა უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულების ამორიცხვის წესების გამოყენების კიდევ ერთი გონივრული საფუძველი, კერძოდ, მართლმსაჯულების სისტემის ერთიანობა. მან მოახდინა მოსამართლე ჰოლმსის მოსაზრების ციტირება, რომელიც მან გამოხატა საქმეზე *ოლმსტედი შეერთებული შტატების წინააღმდეგ*^[4]: „არ შეიძლება განსხვავება მთავრობის, როგორც პროკურორისა და მთავრობის, როგორც მოსამართლისა... სამართლებრივ მთავრობაში საფრთხე შეექმნება მთავრობის არსებობას, თუ არ მოხდება კანონის სკრუპულოზური დაცვა. ჩვენი მთავრობა არის ძლიერი, ყოვლისშემძლე მასწავლებელი. კარგად თუ ავად, ის ყველა ადამიანს ასწავლის თავის მაგალითზე. დანაშაული გადამდებია. თუ მთავრობა კანონდამრღვევი გახდება, ის იწვევს კანონის მიმართ ზიზღს; ის უხმობს თითოეულ ადამიანს, რომ თავად დაიწესოს კანონი; ის იწვევს ანარქიას. გამოცხადება იმისა, რომ სისხლის სამართლის კანონის ადმინისტრირებისას მიზანი ამართლებს საშუალებას, ანუ გამოცხადება იმისა, რომ მთავრობამ შეიძლება დანაშაული ჩაიდინოს, რათა მიაღწიოს კერძო დამნაშავის მსჯავრდებას – გამოიწვევდა საშინელ ანგარიშსწორებას. ამ საზიანო დოქტრინის წინააღმდეგ ამ სასამართლომ მტკიცედ უნდა აჩვენოს თავისი პოზიცია.“

14. ან, როგორც გაცილებით მოგვიანებით ითქვა, „მართლსაწინააღმდეგო ქმედებით ამოღებული მტკიცებულების მიღებით სასამართლო ხელისუფლება ფაქტობრივად ხდება ერთიანი სამთავრობო ქმედების ნაწილი“^[5]. ნათელია, რომ სასამართლოები არ უნდა განიხილებოდეს, როგორც კანონის სერიოზული დარღვევების მიმტევებელი – მათი ლეგიტიმურობა უნდა იყოს დაცული, ხოლო მათი მკაცრი პოზიცია, რაც გამოიხატება პოლიციის მიერ ჩადენილი უკანონოებით სარგებლობაზე უარით, იცავს ფართო საზოგადოებას. როგორც ამტკიცებენ, მართლმსაჯულების სისტემის ლეგიტიმურობის შენარჩუნების მიზანი შეიძლება უფრო მნიშვნელოვანი იყოს, ვიდრე ფაქტობრივი სიზუსტის მიზანი, რადგან სიმართლის დადგენაზე მეტად ლეგიტიმურობა არის პროცესის ჭეშმარიტი მიზანი^[6].

15. ამ სასამართლომ ასევე გამოხატა თავისი პოზიცია „ძალადობის ან სისასტიკის შედეგად მოპოვებული მტკიცებულებების“ სასამართლოს ერთიანობასთან მორალური შეუთავსებლობის შესახებ - „ნებისმიერი სხვა დასკვნა ემსახურება მხოლოდ ირიბად დაკანონებას იმ სახის მორალურად დასჯადი ქცევისა, რომლის აკრძალვასაც კონვენციის მე-3 მუხლის ავტორები ისახავდნენ მიზნად, ან, როგორც ეს ძალიან კარგად არის ფორმულირებული აშშ-ს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებაში *როჩინის*

საქმეზე: „...სისასტიკისთვის კანონის მანტიის მორგება“ (იხ. საქმე *ჯალოჰი გერმანიის წინააღმდეგ* [GC], no. 54810/00, § 105, ECHR 2006IX). ”მართლაც, არსებობს ასევე სასამართლო პროცესის ერთიანობის შენარჩუნების და ამრიგად, ცივილიზებული საზოგადოებების ღირებულებების დაცვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი საჯარო ინტერესი, რომელიც კანონის უზენაესობას ემყარება“ (იხ. *გეფგენის საქმე*, ციტირებული ზემოთ, § 175).

16. გონივრული ახსნის ხასიათი, რომელიც საფუძვლად უდევს უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულების ამორიცხვას – იქნება ეს შეკავება თუ სასამართლო სისტემის ერთიანობა – საფუძვლად უდევს ამორიცხვის იგივე მიდგომის გამოყენებას იმ მტკიცებულების მიმართ, რომელიც **შესაძლოა** მიღებულია არასათანადო მოპყრობის შედეგად, მაგრამ, როდესაც შესაბამის საჩივრებზე არ განხორციელებულა სათანადო რეაგირება და, შესაბამისად, მტკიცებულების წყაროს სისუფთავე რჩება გაურკვეველი.

17. იგივე მიზანი, პოლიციის უკანონო ქმედებაში სასამართლოს თანამონაწილეობის თავიდან აცილება იმ დროს, როდესაც ეს შეეხება პოლიციის მხრიდან უკანონო გულგრილობას არასათანადო მოპყრობის საჩივრების მიმართ, საფუძვლად უდევს მტკიცებულების აკრძალვას, რომლის შესახებაც ბრალდებული აცხადებს, რომ არასათანადო მოპყრობის შედეგად იქნა მიღებული, ხოლო ამის შესახებ არსებული ეჭვი არ იქნა აღმოფხვრილი. ანალოგიურად, სასამართლოებმა არ უნდა წახალისონ მომდევნო უმოქმედობა, რომ ნათელი მოეფინოს მე-3 მუხლის სავარაუდო დარღვევის გარემოებებს, საქმის მომავალი სასამართლო განხილვისთვის მნიშვნელოვანი მტკიცებულებების შენარჩუნების იმედით. ამგვარი ქმედება შეიძლება ჩაითვალოს საგამოძიებო ორგანოების მხრიდან უკანონო პასიურობის სანქცირებად. საეჭვო მეთოდით მოპოვებული მტკიცებულების მიღება ვერ მოხდება სასამართლო სისტემის მორალურ ავტორიტეტსა და ერთიანობაზე ზემოქმედების გარეშე.

18. წინამდებარე გადაწყვეტილება ნათლად მიაწიშნებს ეროვნულ სასამართლოებს, რომ მათ უნდა აღკვეთონ არა მხოლოდ მტკიცებულება, **რომელიც დადგენილია**, რომ მიღებულ იქნა არასათანადო მოპყრობის შედეგად, არამედ მათ არ უნდა გაითვალისწინონ ნებისმიერი მტკიცებულება, როდესაც ასეთი მოპყრობა არის, *ერთი შეხედვით, სავარაუდო*, მაგრამ ვერ ხერხდება დამტკიცება იმის გამო, რომ პოლიცია თავს არიდებს ამ მხრივ ეფექტური გამოძიების ჩატარებას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, მტკიცებულების მიღება, როდესაც არსებობს გაუფანტავი ეჭვი, რომ ის მიღებულ იქნა კონვენციის ყველაზე ფუნდამენტური ღირებულების დარღვევით, ძირს უთხრის მართლმსაჯულების სისტემის ერთიანობას და მის მიმართ საზოგადოების ნდობას.

მოსამართლეების ო'ლირისა და ჰუსეინოვის ნაწილობრივ განსხვავებული აზრი

1. სამწუხაროდ, ჩვენ ვერ შევუერთდებით ჩვენს კოლეგებს, რომლებიც უარყოფენ, როგორც მიუღებელს, მომჩივნის საჩივრის იმ ნაწილს კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად, რომელიც დაკავშირებულია სავარაუდო ფიზიკურ შეურაცხყოფასთან მისი დაკავების დროს.

2. მომჩივნის კონვენციის მე-3 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი საჩივრის ორად გაყოფით (იხ. პალატის გადაწყვეტილების §§ 56-65), ჩვენი თვალსაზრისით, უმრავლესობამ არასწორად გაიაზრა მომჩივნის საჩივრის ხასიათი, რომელიც ეხებოდა მიმდინარე მოვლენების თანმიმდევრობას, რომლებიც ხდებოდა მისი დაკავებისა და მისი დაკავების შემდეგ. მათ ასევე არასათანადოდ ფორმალური წესით გამოიყენეს დაცვის შიდასამართლებრივი საშუალებების ამოწურვის წესი და ექსტრემიზმი ვადის წესი. ეს მიდგომა არა მხოლოდ არ იყო აუცილებელი, არამედ ის ასევე ეწინააღმდეგება მე-3 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი საჩივრის არსებითი მხარის განხილვის ანალიზს იმ ნაწილში, რომელიც ეხება სრულ ჩხრეკას. როგორც ქვემოთ არის აღნიშნული, რამდენიმე მითითება მომჩივნის უფრო მოცულობით საჩივართან მიმართებით, დაკავების დროს ფიზიკური შეურაცხყოფისა და მისი შედეგების შესახებ, კვლავ გამოჩნდა საქმის არსებითი განხილვის შედეგად.

3. რიგ შემთხვევებში ხაზი გაესვა დაცვის შიდასამართლებრივი საშუალებების ამოწურვის წესის გარკვეულწილად მოქნილობითა და ფორმალურობის გარეშე გამოყენების აუცილებლობას, ადამიანის უფლებების დაცვის კონტექსტის გათვალისწინებით (იხ. საქმე *დერლინა რუმინეთის წინააღმდეგ* (dec.)

[GC], no. 42219/07, § 87, 2015 წლის 9 ივლისი და მასში მითითებული წყაროები). თუ ხელმისაწვდომია სამართლებრივი დაცვის ერთზე მეტი პოტენციურად ქმედითი საშუალება, მომჩივანს მხოლოდ მოეთხოვება ერთ-ერთი მათგანის გამოყენება (იხილეთ, მაგალითად, საქმე *აკვილინა მალტის წინააღმდეგ* [GC], no. 25642/94, § 39, 1999 წლის 29 აპრილი ან საქმე *კარაკო უნგრეთის წინააღმდეგ*, no. 39311/05, § 14, 2009 წლის 28 აპრილი). როდესაც ერთი საშუალება ნაცადია, აღარ არის საჭირო სხვა საშუალების გამოყენება, რომელსაც არსებითად იგივე მიზანი აქვს (იხ., მაგალითად, საქმე *ნიკოლაი ვირგილიუ ტანასე რუმინეთის წინააღმდეგ* [GC], no. 41720/13, § 177, 2019 წლის 25 ივნისი). სასამართლომ ხაზი გაუსვა, რომ მომჩივნებმა უნდა დაიცვან შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის მოქმედი წესები და პროცედურები. წინააღმდეგ შემთხვევაში, მათი საჩივარი შესაძლებელია არ მოვიდეს თანხვედრაში 35-ე მუხლში განსაზღვრულ პირობასთან (იხილეთ, მაგალითად, საქმე *ვუჩკოვიჩი და სხვები სერბეთის წინააღმდეგ* (პირველადი პრეტენზია) [GC], nos. 17153/11 და 29 სხვა, §§ 72 და 80, 2014 წლის 25 მარტი). თუმცა, როდესაც სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს საჩივრის არსებით მხარეს, მიუხედავად იმისა, რომ ის დაუშვებლად მიიჩნევს მას, 35 მუხლის 1-ლი პუნქტი მაინც იქნება დაცული (იხ. საქმე *ვოგენრაიტერი გერმანიის წინააღმდეგ*, no. 47169/99, 2004 წლის 8 იანვარი). რაც შეეხება ექვსთვიანი ვადის წესს, აღნიშნული პერიოდის ათვლა იწყება საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებიდან, დაცვის შიდასამართლებრივი საშუალებების ამოწურვის პროცესში (იხ. საქმე *ლეკიჩი სლოვენის წინააღმდეგ* [GC], no. 36480/07, § 65, 2018 წლის 11 დეკემბერი). ისეთი საშუალებების გამოყენება, რომლებიც არ აკმაყოფილებს 35-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნებს, არ იქნება განხილული სასამართლოს მიერ „საბოლოო გადაწყვეტილების“ თარიღის დადგენის მიზნებისთვის ან საწყისი წერტილის გამოსათვლელად, ექვსთვიანი ვადის წესის ასათვლელად (საქმე *ჯერონოვიჩი ლატვიის წინააღმდეგ* [GC], no. 44898/10, § 75, 2016 წლის 5 ივლისი; საქმე *ალექსეიევი და სხვები რუსეთის წინააღმდეგ*, nos. 14988/09 და 50 სხვა, §§ 10-16, 2018 წლის 27 ნოემბერი). მხოლოდ ნორმალური და ქმედითი საშუალებები შეიძლება იქნეს გათვალისწინებული. ამგვარად, მომჩივანს არ შეუძლია კონვენციით დადგენილი მკაცრი ვადის გაგრძელება შეუფერებელი და მცდარი საჩივრების წარდგენის მცდელობით იმ ორგანოებსა და ინსტიტუტებში, რომელთაც არ გააჩნიათ არც უფლებამოსილება და არც კომპეტენცია, შესთავაზონ ქმედითი ანაზღაურება კონვენციის საფუძველზე განსახილველი საჩივრისთვის (საქმე *ლოპეს დე სუსა ფერნანდესი პორტუგალიის წინააღმდეგ* [GC], no. 56080/13, § 132, 2017 წლის 19 დეკემბერი).

4. მოცემულ შემთხვევაში მომჩივანი დააკავეს თბილისის საერთაშორისო აეროპორტში 2008 წლის 27 სექტემბერს, საღამოს 10:15 საათზე. კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე წარმოდგენილი მისი საჩივარი ეხება ფიზიკურ შეურაცხყოფას, რომელზეც ის ჩიოდა, რომ დაექვემდებარა დაკავების დროს და დაკავების შემდეგ და იმ მეთოდს, რომლითაც ჩატარდა მისი სრული ჩხრეკა მისი დაკავებისთანავე, წინასწარი სასამართლო განჩინების გარეშე, სავარაუდო გადაუდებელი აუცილებლობის საფუძველზე. ამრიგად, მომჩივნის ბრალდებები კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე ეხებოდა მისი დაკავების შემდეგ ოცდაათი წუთის პერიოდს, რომლის განმავლობაშიც ის აცხადებს, რომ მას წიხლი ჩაარტყეს მუცელში, გაარტყეს სახეში, აიძულეს გაშიშვლებულიყო, გააკეთებინეს ბუქნები, ჩაწიხლეს და დაექვემდებარა განმეორებით ანალურ შემოწმებას, დაკარგა გონება, ხოლო დამსწრე პოლიციელებმა მობილური ტელეფონებით გადაიღეს.

5. 2008 წლის 13 ოქტომბერს მომჩივნის ადვოკატებმა საჩივრით მიმართეს რაიონულ პროკურატურას, რომ დაკავებისა და ჩხრეკის დროს მომჩივანს მიაყენეს ფიზიკური შეურაცხყოფა და დაამცირეს, რომ სრული ჩხრეკა ჩაატარა არაუფლებამოსილმა პერსონალმა, ხოლო რამდენიმე პოლიციელმა ეს უნებართვოდ გადაიღო საკუთარი მობილური ტელეფონით (§ 20). ეს საჩივარი არ დააკმაყოფილა კომპეტენტურმა პროკურორმა 2008 წლის 17 ოქტომბერს. 2008 წლის 28 ოქტომბერს საჩივარი შეიტანეს გენერალურ პროკურატურაში, რომელზეც არანაირი პასუხი არ მიუღიათ (§ 24). უკრაინის საკონსულოსში, საქართველოს სახალხო დამცველისა და საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაციაში შეტანილი საჩივრები გადაეგზავნა პროკურორსა და სასამართლო პროცესის პასუხისმგებელ სპეციალურ მოსამართლეს 2008 წლის ნოემბერსა და დეკემბერში (§ 26). ამან არანაირი შედეგი არ გამოიღო. 2008 წლის 28 სექტემბერს რაიონულმა პროკურორმა სასამართლოს მიმართა წინა დღეს ჩატარებული გადაუდებელი ჩხრეკის რეტროაქტიურად კანონიერად ცნობის მოთხოვნით. სასამართლომ განიხილა განცხადება წერილობითი ფორმით, ხოლო მომჩივანს არ ჰქონდა უფლება წარმოედგინა რაიმე მოსაზრებები. მომჩივანს, ამისთვის განსაზღვრულ 72 საათში, არ გაუსაჩივრებია რეტროაქტიური გადაწყვეტილება ჩხრეკის კანონიერად ცნობის შესახებ, სსსკ-ის 293-ე მუხლის შესაბამისად (§ 31). საქმის სასამართლო განხილვამდე მომჩივნის ადვოკატები ცდილობდნენ, რომ ამოერიცხათ, როგორც დაუშვებელი, შეგროვებული მტკიცებულებების გარკვეული ნაწილი, იმ სერიოზული დარღვევების გამო, რასაც ადგილი ჰქონდა დაკავებისა და ჩხრეკის დროს. პოლიციელები

და თარჯიმანი, რომლებიც ესწრებოდნენ დაკავებასა და ჩხრეკას დაკითხვა გამომძიებელმა, რომელიც ხელმძღვანელობდა მომჩივნის საქმეს. გამომძიებელი თავად იღებდა მონაწილეობას დაკავებასა და ჩხრეკაში. როდესაც საქმის სასამართლო განხილვა დაიწყო 2009 წლის 27 აპრილს, მომჩივანმა წარადგინა წერილობითი განცხადება, რომელშიც დეტალურად იყო აღწერილი მისი დაკავება და ჩხრეკა, ის ითხოვდა ყველა დამკავებლისა და თარჯიმნის დაკითხვას, აპროტესტებდა თავის უდანაშაულობას, მათ შორის, ამტკიცებდა, რომ ჩხრეკის დროს განიცადა არასათანადო ფიზიკური და ფსიქოლოგიური მოპყრობა და მოითხოვდა დაუშვებელი მტკიცებულების ამორიცხვა სსსკ-ის 110-ე და 111-ე მუხლების შესაბამისად (§§ 39-40). ეს მოთხოვნა სავსებით უარყო სასამართლო პროცესის მოსამართლემ იმ საფუძველით, რომ ჩხრეკა ჩაატარა უფლებამოსილმა თანამდებობის პირმა, ხოლო ბრალდება არასათანადო მოპყრობის შესახებ – იყო დაუსაბუთებელი (§ 41). როდესაც მომჩივანი დამნაშავედ იქნა ცნობილი 2009 წლის 18 ივნისს, პირველი ინსტანციის სასამართლომ დაადგინა, რომ მომჩივანმა შეთხზა დაპატიმრებისა და ჩხრეკის მისეული ვერსია სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის თავიდან აცილების მიზნით და რომ მომჩივნის სხეულზე ნაპოვნი მსუბუქი დაზიანებები არ შეესაბამება ძალადობის იმ მასშტაბებს, რომელიც მან განიცადა, როგორც თავად აცხადებდა (§ 46). მომჩივნის სააპელაციო საჩივარში შენარჩუნებულია პრეტენზია, რომ მას ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხყოფა მიაყენეს დაკავებისა და სრული ჩხრეკის დროს და რომ სრული ჩხრეკის ჩატარების მეთოდი წარმოადგენდა არაადამიანურ და ღირსების შემლახველ მოპყრობას (§ 49). სააპელაციო სასამართლომ უარი თქვა პირადი ჩხრეკისა და ამ დროს მოპოვებული ნივთიერი მტკიცებულების დაუშვებლად ცნობაზე და დაასკვნა, რომ „არსებული მტკიცებულება არ ადასტურებს ფიზიკური ძალადობის ბრალდებებს“.

6. უმრავლესობის აზრით, მომჩივანი უნდა გაჰყოლოდა ორ განსხვავებულ პროცედურულ გზას ეროვნულ დონეზე, რაც უკავშირდება: ა) მის ბრალდებას დაკავების დროს ფიზიკური შეურაცხყოფის შესახებ და ბ) დაკავების შემდეგ დაუყოვნებლივ შესრულებული სრული ჩხრეკის მეთოდის შედეგად მის მიმართ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობას. როდესაც მისი ადვოკატების მიერ 2008 წლის 13 ოქტომბერს შეტანილი საჩივარი, რომელიც მოიცავს ორივე ასპექტს, რაც არსებითად წარმოადგენდა მე-3 მუხლის საფუძველზე წარმოდგენილ საჩივარს, უარყოფილი იქნა კომპეტენტური პროკურორის მიერ 2008 წლის 17 ოქტომბერს, უმრავლესობის მტკიცებით, მომჩივანს უნდა სცოდნოდა, რომ გამომძიება არ ჩატარებულა ფიზიკური ძალადობის შესახებ მისი ბრალდებების შესასწავლად და რომ არ არსებობდა ამის რაიმე რეალური პერსპექტივა მომავალში (§ 60). როგორც ჩვენ გვითხრეს, პროკურორის უარის სასამართლო წესით გასაჩივრება არ განხორციელებულა. უმრავლესობა უარყოფს მომჩივნის არგუმენტს იმის თაობაზე, რომ მომდევნო სასამართლო განხილვაზე ფიზიკური შეურაცხყოფის შესახებ ბრალდების წამოყენება წარმოადგენდა სამართლებრივი დაცვის ქმედით საშუალებას, რადგან უმრავლესობის აზრით, პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ ჰქონდა უფლებამოსილება მოეთხოვა წინასწარი გამომძიება ამ ბრალდებებზე და არ შეეძლო მიემართა პროკურორისთვის ამ მოთხოვნით (61 §). ამ მიდგომის დასადასტურებლად მოყვანილია ქართული სასამართლოს ორი გადაწყვეტილება, რომლებშიც საქმის სასამართლო განხილვა ანალოგიურად მიიჩნეოდა, რომ არ წარმოადგენს სამართლებრივი დაცვის ქმედით საშუალებას მე-3 მუხლის საფუძველზე ფიზიკური შეურაცხყოფის ბრალდებებთან დაკავშირებით. როგორც ასეთი, უმრავლესობის აზრით, ფიზიკური შეურაცხყოფის ბრალდებებთან დაკავშირებით დროის ათვლა დაიწყო 2008 წლის 17 ოქტომბერს, ამიტომ მომჩივნის მე-3 მუხლზე დაფუძნებული საჩივარი, რომელიც მან შეიტანა 2011 წლის 20 იანვარს, მისი მსჯავრდებიდან რამდენიმე თვეში, იყო ვადაგადაცილებული. ამის საპირისპიროდ, მომჩივნის საჩივარი, სრული ჩხრეკის განხორციელების წესთან დაკავშირებით, არ ითვლება, რომ წარდგენილია ვადაგადაცილებით. პირველ რიგში, პროკურორის მიერ ამ საჩივრის უარყოფა 2008 წლის ოქტომბერში ხელს არ უშლიდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს, რომ განეხილა ის. მეორეც, სსსკ-ის შესაბამისი დებულების თანახმად, დაუშვებელ მტკიცებულებასთან დაკავშირებით, მე-3 მუხლზე დაფუძნებული საჩივრის ეს ნაწილი შეიძლებოდა განეხილა და უნდა განეხილა პირველი ინსტანციის სასამართლოს (§ 64).

7. ჩვენი უთანხმოება ჩვენს კოლეგებთან ემყარება მრავალ ფაქტორს.

8. პირველ რიგში, მომჩივანმა დააფუძნა მის მიერ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი საჩივარი მოვლენების თუ ქმედებების უწყვეტი რიგის განვითარებაზე, რომელსაც სავარაუდოდ ადგილი ჰქონდა დაახლოებით ოცდაათი წუთის განმავლობაში. სავსებით ხელოვნურად გვეჩვენება, რომ გავყოთ გასაჩივრებული ძალადობა ორ ცალკეულ ინციდენტად და გვქონდეს მოლოდინი იმისა, რომ მომჩივანი ისარგებლებს ორი დამოუკიდებელი სამართლებრივი დაცვის საშუალებით ეროვნულ დონეზე და, საჭიროების შემთხვევაში, მოვა ამ სასამართლოში ორ განცალკევებულ შემთხვევაში, რამდენიმე წლის ინტერვალით.

9. მეორე და რაც ყველაზე მეტად მნიშავნელოვანია, მომჩივანმა ეს საჩივრები ერთობლივად წარადგინა ეროვნული ხელისუფლების ორგანოების წინაშე; ჯერ პროკურორის დონეზე, შემდეგ კი პირველი ინსტანციის სასამართლოს დონეზე და აპელაციაში. რაც მთავარია, როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლო, ისე სააპელაციო სასამართლო გამოეხმაურა მომჩივნის მიერ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარდგენილი საჩივრის ორ ასპექტს, კერძოდ, წინასწარი ფიზიკური შეურაცხყოფა დაკავების დროს და შემდგომი ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობა სრული ჩხრეკის დროს. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, მაშინაც კი, თუ შესაძლოა, რომ ეს არასწორი ყოფილიყო შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის ფორმალური აზრის თვალსაზრისით (ეს ის საკითხია, რომლის შესახებ ჩვენ არ ვართ დარწმუნებული და არც კომპეტენტური, რომ გამოვთქვათ ჩვენი მოსაზრება), რადგან სააპელაციო სასამართლომ შეისწავლა საჩივრის არსებითი მხარე, მიუხედავად იმისა, რომ ის თვლის მას მიუღებლად, 35-ე მუხლის პირველი პუნქტი იქნება დაცული.

10. მესამე, ერთ-ერთი მიზეზი გამორიცხვისთვის, რაც განიხილება, როგორც მომჩივნის მიერ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარდგენილი საჩივრის პირველი ასპექტი (ფიზიკური შეურაცხყოფა დაკავების დროს), არის ის, რომ ამ საჩივართან დაკავშირებით პირველი ინსტანციის სასამართლომ არ შეიძლება მოითხოვოს წინასწარი გამოძიება გასაჩივრებული მოვლენების შესახებ ან მიმართოს პროკურორს ამ მოთხოვნით (§ 61). ამასთან, მომჩივნის მიერ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარდგენილი საჩივრის მეორე ასპექტად მიჩნეული საკითხის არსებითი განხილვისას სრული ჩხრეკა) პალატის გადაწყვეტილებაში აღიარებულია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს „ევალებოდა მხოლოდ ის, რომ შეემოწმებინა იყო თუ არა ჩხრეკის შედეგად მიღებული მტკიცებულება რეალურად მოპოვებული არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის გზით ... იმ შესაძლებლობის გარეშე, რომ ასევე პასუხისმგებლობა დაეკისრებინათ ნებისმიერი მოძალადისთვის“ (§ 73). ამრიგად, სინამდვილეში, პირველი ინსტანციის სასამართლოს ჰქონდა კომპეტენცია, რომ შეესრულებინა მხოლოდ ერთი ამოცანა, რომელიც მას სთხოვა მომჩივანმა – რომ დაედგინა, დაექვემდებარა თუ არა ის დაკავების დროს და მას შემდეგ ოცდაათი წუთის განმავლობაში არაადამიანურ და დამამცირებელ მოპყრობას, იქნება ეს სავარაუდო ფიზიკურ შეურაცხყოფასთან თუ ჩხრეკის განხორციელების მეთოდთან კავშირში – და, თუ ასეა, დაედო აუცილებელი შედეგი მისი საქმის სასამართლო განხილვისთვის, კერძოდ, უნდა ამოერიცხა უკანონოდ მოპოვებული მტკიცებულება. რაც მან ვერ გააკეთა სავარაუდო ფიზიკურ შეურაცხყოფასთან დაკავშირებით, ასევე ვერ განახორციელა უკანონოდ ჩატარებულ პირად სრულ ჩხრეკასთან დაკავშირებით, კერძოდ, გამოძიება და მოძალადეების სისხლისსამართლებრივი დევნა სავარაუდო შეურაცხყოფის ბრალდებით, იქნებოდა ეს ჩადენილი დაკავების დროს თუ შემდეგ ჩხრეკისას. ეს არ ნიშნავს, რომ მომჩივნის მიერ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარდგენილი საჩივრის ორი ასპექტის გასაჩივრება პირველი ინსტანციის სასამართლოში არ იყო სამართლებრივი დაცვის ქმედითი საშუალება ორივე ასპექტისთვის.

11. მეოთხე, მე-3 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი სრულ ჩხრეკასთან დაკავშირებული დასაშვები საჩივრის არსებითი განხილვისას პალატის გადაწყვეტილებას თავისთავად არ შეუძლია განასხვავოს ის გასაჩივრებული ფიზიკური შეურაცხყოფის შემთხვევებისაგან (და მათი შედეგებისგან). ამრიგად, მაგალითად, 74-ე პარაგრაფში მოცემული, მომჩივნის მიერ გაკეთებული სამედიცინო შემოწმების მოთხოვნები, რომლებზეც მან უარი მიიღო, რაზეც მითითებაა გაკეთებული, იყო მოთხოვნები ფიზიკური დაზიანებების გამო (დაჟეჟილობა, თავბრუსხვევა, ნეკნების მოტეხილობის ეჭვი და მაღალი არტერიული წნევა), რომლის შესახებაც მომჩივანმა განაცხადა, რომ აღნიშნული ჩივილები წარმოიქმნა სავარაუდო ფიზიკური შეურაცხყოფის შემდეგ.

12. მეხუთე, ექვსთვიანი ვადის წესი გამოიყენება უმრავლესობის მიერ, რადგან პროკურორის მიერ მისთვის წარდგენილ საჩივარზე უარის თქმისას, ისინი თვლიან, რომ მომჩივანს უნდა სცოდნოდა, რომ მომავალში გამოძიების ჩატარების პერსპექტივა არ არსებობდა (§ 60). ამასთან, საიდან შეიძლება მომჩივანს სცოდნოდა, რომ მის მიერ 2008 წლის 28 ოქტომბერს გენერალურ პროკურატურაში წარდგენილ საჩივარზე ის ვერანაირ პასუხს ვერ მიიღებდა? გარდა ამისა, როგორც გადაწყვეტილების 52-53-ე პარაგრაფებშია მითითებული, 2012-2013 წლებში დაიწყო და კვლავ მიმდინარეობს გამოძიება, რის გამოც „უპერსპექტივო“ მსჯელობა გარკვეულწილად გადაჭარბებულია.

13. და ბოლოს, მომჩივნის საჩივარი სავარაუდო ფიზიკურ შეურაცხყოფასთან დაკავშირებით უარყოფილი იქნა, როგორც ვადაგადაცილებული – საქმის სასამართლო განხილვა არ ჩაითვალა, როგორც შესაფერისი ფორუმი მის განსახილველად – იმის საფუძველზე, რაც ითვლება კარგად დადგენილ პრეცედენტულ სამართლად. ამასთან, როდესაც ყურადღებით დავაკვირდებით მითითებულ ქართულ

პრეცედენტებს, კერძოდ, საქმეში *მანუკიანი საქართველოს წინააღმდეგ* (dec.), no. 49448/08, 2016 წლის 3 მაისი, ცხადი ხდება, რომ მოცემული შემთხვევა ანალოგიური არ არის. აღნიშნულ საქმეში მომჩივანი პატიმარი იყო, როდესაც ადგილი ჰქონდა იმ მოვლენებს, რამაც წარმოქმნა მისი ბრალდებები არაადამიანურ და არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით და დაიწყო სისხლის სამართლის საქმისწარმოება მისი და სხვა პატიმრების წინააღმდეგ. მან სისხლისსამართლებრივი საჩივარი არ შეიტანა სისხლისსამართლებრივი დევნის ორგანოებში, რაც, სასამართლოს თანახმად, „იყო საქართველოს კანონმდებლობაში ჩვეულებრივ ხელმისაწვდომი სამართლებრივი დაცვის საშუალება არაადამიანურ და ღირსების შემლახველ მოპყრობასთან დაკავშირებით, რომელიც სავარაუდოდ მიაღწა ციხის თანამდებობის პირების მხრიდან“ (იხ. გადაწყვეტილების 33-ე პარაგრაფი *მანუკიანის საქმეში*, ციტირებული ზემოთ). აღნიშნულს ადგილი არ ჰქონია ამ მომჩივნის შემთხვევაში. *მანუკიანის საქმეზე* სამი მოსამართლისგან შემდგარი კომიტეტი ასევე დაეყრდნო იმავე მსჯელობას, რომელიც ახლა პალატამ გამოიყენა (კერძოდ, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ შეეძლო მოეთხოვა ბრალდებების წინასწარი გამოძიება და არც შეეძლო, რომ პროკურორისთვის დაევალებინა ამის გაკეთება). ამასთან, ზემოთ უკვე აღწერილი მიზეზების გამო, ეს არ არის საკმარისი საფუძველი იმ დასკვნის გასაკეთებლად, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლო, გარკვეულ ვითარებაში, არ წარმოადგენს სათანადო ფორუმს მე-3 მუხლთან დაკავშირებით ბრალდების წამოსაყენებლად. იმ ფაქტის გამო, რომ პირველი ინსტანციის და სააპელაციო სასამართლოებმა არ მიიღეს მომჩივნის საჩივარი ან იმის გამო, რომ პროკურორი პასიური იყო მთელი საქმისწარმოების განმავლობაში, ქმედითი სამართლებრივი დაცვის საშუალება არ უნდა გახდეს არაეფექტური. ეს უბრალოდ იმაზე მიუთითებს, რომ ის არ იყო ეფექტური მოცემულ შემთხვევაში. ჩვენ არ შეგვიძლია დავადგინოთ, შეესაბამება თუ არა საქართველოს სსსკ-ის 50-ე მუხლი (რომელიც ავალებს სასამართლოს, შესაბამისი საფუძვლების არსებობის შემთხვევაში, გამოიტანოს გადაწყვეტილება) სასამართლო შეხედულებას, თუ რაღაც უფრო მეტს. საკმარისია ითქვას, რომ პირად ჩხრეკასთან დაკავშირებით პალატის გადაწყვეტილება საკმარისად მიიჩნევა, რომ „არ შეიძლება გამოირიცხოს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიგნება სისხლის სამართლის საქმისწარმოებაში (არაადამიანური და ღირსების შემლახველი მოპყრობის შესახებ) საფუძვლად დაედოს დამოუკიდებელ საქმისწარმოებას მოძალადის წინააღმდეგ“. ამრიგად, არ არსებობს რეალური განსხვავება მომჩივნის მიერ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი საჩივრის ორ ნაწილს შორის იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ შეიძლებოდა განეხილა ისინი პირველი ინსტანციის სასამართლოს.

14. ჩვენ შემფოთებული ვართ, რომ მე-3 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი საჩივრის იმ სახით გაყოფით, როგორც აქ მოხდა – კერძოდ, მაშინ, როდესაც საკითხი ეხება ერთმანეთთან დაკავშირებული მოვლენების უწყვეტ განვითარებას, რომლებიც ხდება ძალიან მცირე დროის პერიოდში – სასამართლო ძალიან ართულებს მომჩივანთა ამოცანას, ასეთი ფორმალიზმის რაიმე აუცილებლობის ან გამართლების გარეშე. თუ საქართველოს სამართლებრივი დაცვის საშუალებების სისტემაში არსებობს გარკვეული თავისებურებები, რა თქმა უნდა, ისინი უნდა იქნეს აღიარებული და გათვალისწინებული, მაგრამ ამ პროცესში საჭირო არ არის, რომ მომჩივნის ეფექტური წვდომა ამ სასამართლოზე გართულდეს.

15. დანარჩენს რაც შეეხება, ჩვენ ვეთანხმებით პალატის მიერ დადგენილ მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის დარღვევას მომჩივნის საქმეში, რაც გამოწვეულია იმით, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ არ მოახდინა არასათანადო მოპყრობის ბრალდებების განხილვაში ადეკვატური ჩართვა, რამაც პოტენციურად გამოიწვია უკანონო გზით მიღებული მტკიცებულების გამოყენება, რომელსაც მსჯავრდება დაეყრდნო. რაც შეეხება მე-3 მუხლს, პროცედურული დარღვევის გამოვლენა გამომდინარეობს გამოძიებაში არსებული მსგავსი ხარვეზებიდან და ამასთან დაკავშირებით მომჩივნის ბრალდებების შეფასებიდან.

[1] 308 U.S. 338, 341 (1939)

[2] საქმე *ჯანატოვი აზერბაიჯანის წინააღმდეგ*, no. 32123/07, 2014 წლის 31 ივლისი.

[3] 364 U.S. 206, 217 (1960)

[4] 277 U.S. 438 at 469, 471 (1928)

[5] საქმე *შეერთებული შტატები ლეონის წინააღმდეგ*, 468 U.S. 897, 933 (1984)

[6] მერინ, იუვალი. ხილსა და ხეს შორის დაკარგული: თანმიმდევრული თეორიული მოდელის ძიებაში დერევატიული მტკიცებულებების ამორიცხვის მიზნით (2015 წლის 29 მარტი). 18 ახალი სისხლის სამართლის კანონის მიმოხილვა 273.